

Vanja Seršić, samostalni stručni suradnik za pravne poslove,
Upravni odjel za pomorstvo, promet i veze, Primorsko-goranske županije

(IZ)MJENA ODLUKA O KONCESIJI POMORSKOG DOBRA

UDK: 351. 711 (497. 5)

Primljeno: 15. 11. 2008.

Pregledni znanstveni rad

U članku se vrši analiza jedne odluke Vlade Republike Hrvatske koja je po mišljenju autora pravno neutemeljena, odnosno zasnovana je na pogrešnim premisama oko ingerencija države u procesu koncesioniranja luka posebne namjene, koje spadaju u luke od interesa za Republiku Hrvatsku, prema kriteriju broja luka u sustavu. Ovaj kriterij za proglašavanje luke posebne namjene je uveden odlukom Vlade Republike Hrvatske koji je donesen isključivo iz razloga da bi se jedan jedini subjekt to jest jedno trgovačko društvo stavilo u poseban režim poslovanja. Ovo je učinjeno jer je to trgovačko društvo u većinskom vlasništvu države i time su gotovo nedvojbeno narušena načela tržišnog natjecanja propisana u Ustavu Republike Hrvatske.¹ Najvažnija implikacija ovakve odluke je njeno zadiranje u vlasničke odnose u samom dioničkom društvu, pri čemu su dugovi tog trgovačkog društva napravljeni sa osnova neplaćanja koncesijske naknade prema drugom koncedentu pretvoreni u vlasnički udio države, po mišljenju ovog autora nezakonito i protupravno.

Ključne riječi: *ACI, pomorsko dobro, luke posebne namjene, luke u sustavu, odluka, koncesija, povećanje temeljnog kapitala*

1. UVOD

Jedan od važnih segmenata u kome se konkretizira vršenje javne uprave je zasigurno proces, odnosno postupanje prilikom koncesioniranja općih dobara. Da ti postupci imaju velike implikacije na cjelokupni status kako samih općih dobara tako i na subjekte koji se u tim postupcima pojavljuju, je nedvojbeno i to sigurno nije potrebno posebno eksplicirati.

U ovom članku analizirati ćemo donošenje jedne odluke Vlade Republike Hrvatske² koja je po našem mišljenju u najmanju ruku pravno upitna, a dovela je do velikih promjena u imovinsko-pravnom statusu u jednom trgovačkom društvu koje se nalazi u mješovitom vlasništvu. Pod mješovitim vlasništvom ovdje mislimo na to da se kao vlasnici u dioničkom društvu pojavljuju tijela javne vlasti, druge pravne osobe i fizičke osobe.

---

¹ Ustav Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 56/90, 35/97 i 8/98. - pročišćeni tekst, 113/00, 124/00 - pročišćeni tekst, 28/01, 41/01 - pročišćeni tekst i 55/01)

² Odluka o izmjeni odluka o koncesiji pomorskog dobra u svrhu gospodarskog korištenja luka posebne namjene – luka nautičkog turizma Pula, Rab, Šimuni, Žut, Skradin, Trogir, Milna, Vrboska, Palmizana i Korčula („Narodne novine“ br. 13/07)

Da bismo tu tvrdnju pokušali i dokazati, a i da bi bila stvorena kompletna slika „odnosa“ koji se tiču predmeta našeg rada nužno se moramo vratiti u prošlost. U članku ćemo analizirati primjer koncesioniranja pomorskog dobra za djelatnost marina i to kroz analizu rada najvećeg i najpoznatijeg trgovačkog društva koje se bavi tim poslom i to još od 80-ih godina pa sve do danas, a radi se o poznatom trgovačkom društvu ACI d.d. Kako je u posljednjih 25 godina postupak koncesioniranja bio složen i podložan različitim zakonskim rješenjima koji su mijenjali kako koncedente (subjekte koji daju koncesije) tako i sam postupak koncesioniranja napravili smo presjek zakonskih propisa koji su se primjenjivali na ovu materiju i to prateći detaljno proces korištenja jedne ACI-eve marine kroz navedeni period.

Nakon kraćeg pregleda poslovanja ACI-a od njegovog osnutka do danas, dat ćemo preglede pravnog osnova korištenja marina kroz primjer ACI marine Rab, a na kraju ćemo detaljno analizirati spornu odluku Vlade Republike Hrvatske i iznijeti naše zaključke bez pretenzija da su oni jedini ispravni, ali svakako uz intenciju da će, nadamo se, ponukati na razmišljanje i u konačnici doprinijeti boljem razumijevanju i radu hrvatske javne uprave.

2. O ACI-U I NJEGOVOM POSLOVANJU OD OSNUTKA DO DANAS

U ovom odjeljku bit će dan samo kroki poslovanja ACI-a, kroz presjek najvažnijih poslovnih događaja u „životu“ ovog trgovačkog društva od osnivanja do danas. Cilj ovakvog presjeka je da se stekne osnovni uvid u djelatnost ovog trgovačkog društva, način poslovanja, način pretvorbe i trenutnu vlasničku strukturu, kao i informativnu procjenu ekonomske snage ACI-a u odnosu na vlasništvo i druge bitne elemente. Presjek će biti napravljen ukazivanjem na najvažnije događaje za društvo u pojedinim godinama ili razdobljima.

2. 1. Od osnutka do 1984.

ACI d.d. trgovačko društvo kakvo danas egzistira osnovano je 1. srpnja 1983. godine, kada se zvalo Adriatic Club Yugoslavia (ACY).³ Osnovni poslovni cilj bio je razvoj kapaciteta nautičkog turizma i ponude pratećih usluga na istočnoj obali Jadrana.

---

³ Svi podaci o povijesti nastanka ACI d.d. preuzeti su iz Adriatic Croatia International Club d.d., Opatija, Ul. Maršala Tita 151., „Skrraćeni prospekt za uvrštenje svih redovnih dionica izdavatelja ACI d.d. u Kotaciju javnih dioničkih društava Varaždinske burze“, Savjetnik pri uvrštenju u Kotaciju javnih dioničkih društava, Codex Sortium d.o.o., Zagreb, Međimurska 19/II, Zagreb, lipanj 2003., str.8. – 10., preuzeti sa www.Ijj.hr, dalje u tekstu Skraćeni prospekt.

2. 2. Od 1984. - 1986.

U periodu od 1984. – 1986. Izgrađeno je i pušteno u rad 16 novih luka nautičkog turizma – ACI marine: Umag, Rovinj, Pula, Pomera, Supetarska Draga, Rab, Žut, Piškera, Jezera, Vodice, Skradin, Trogir, Split, Milna, Vrboska i Palmižana.

2. 3. Od 1987. - 1988.

U periodu od 1987. – 1988. Sustav postaje prepoznatljiv u Europi. Ponuda se proširuje otvaranjem Casino cluba u sastavu marine Split i to putem „joint-venture“⁴ aranžmana s tvrtkom CHF Vaduz, Lichtenstein zaključenim na rok od 10 godina (znači do 1997.)⁵.

2. 4. Od 1989. – 1990.

U periodu od 1989. – 1990. Zaključuje se novi „joint-venture“ ugovor sa tvrtkom Grasseto Nederland, koja posluje u sustavu poslovne grupacije Ligrest iz Milana i to na rok od 30 godina (znači do 2019.). Kroz realizaciju tog ugovora, prema tvrdnjama ACI-a,⁶ izgrađene su marine Korčula i Opatija. Također je 1989. osnovana škola jedrenja „Adriatic Nautical Academy“, a 1990. u ACY je „primjenom tada važeće regulative“⁷ integrirana Poljoprivredna zadruga Milna, otok Brač.

2. 5. Od 1991. – 1992.

U 1991. godini točnije 31. siječnja 1991. u tadašnji ACY integrirano je i poduzeće „Dubrovnik marina“ s.p.o., a krajem godine promijenjena je tvrtka u „Adriatic Yacht Club“ Opatija, te je ostavljen skraćeni naziv ACY.

2. 6. Od 1992. – 1995.

U periodu od 1992. – 1995. Izvršeno je preoblikovanje društvenog poduzeća pretvorbom, koje je završeno 24. lipnja 1994., kojom prilikom je formirano trgovačko društvo „Adriatic Croatia International Club“ d.d., pod skraćenim nazivom ACI d.d. Vlasnici tog novoosnovanog trgovačkog društva su bili: INA – industrija nafte d.d. iz Zagreba, Grasseto Nederland iz Amsterdama, Hrvatski

---

⁴ O „joint-venture“ aranžmanima vidi više u Vukmir Branko „Ugovori o zajedničkim ulaganjima – joint venture agreements“, Informator, Zagreb 1994.

⁵ Skraćeni prospekt, str. 8.

⁶ Ibidem. str.8.

⁷ Izričaj iz Skraćenog prospekta str.8.

fond za privatizaciju te grupa malih dioničara – velikom većinom djelatnika ACI d.d. Tijekom 1994. u sustav su uključene još dvije marine: Cres i Šimuni, koje su do tada poslovale u sustavu tvrtke Marina Cres d.o.o. u vlasništvu INA – industrija nafte d.d. iz Zagreba. Od tada pa sve do danas u sustavu ACI-a je 21 marina. U 1995. „Adriatic Nautical Academy“ izdvojena je iz sustava i posluje odvojeno kao d.o.o. u vlasništvu fizičkih osoba.⁸

2. 7. Od 1996. – 1997.

U 1996. godini ACI svoje poslovanje ograničuje na usluge nautičkog turizma, odnosno najam veza, a sve ostale djelatnosti (ugostiteljstvo, trgovina, charter) povjerava drugim fizičkim i pravnim osobama putem ugovora o zakupu. Također je bitno napomenuti da je INA – industrija nafte d.d. otkupila sve dionice od Grassetto Nederland iz Amsterdama.

2. 8. Od 1997. – 1998.

U 1997. godini INA – industrija nafte d.d. je prodala sve svoje dionice Državnoj agenciji za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, koja ih je povjerila Hrvatskom fondu za privatizaciju na upravljanje.

2. 9. Od 1998. – 2002.

U periodu od 1998. – 2002. dolazi do stagnacije i nazadovanja tvrtke⁹ jer razdoblje povrata pokazatelja fizičkog prometa iz perioda prije Domovinskog rata nije rezultiralo stabilizacijom poslovanja ACI d.d.¹⁰

2. 10. Od 2002. – 2003.

Stanje 2003. je takvo da ACI d.d. ima izdano ukupno 106.173 redovnih dionica koje glase na ime od koji je svaka u nominalnom iznosu od 3.600 kuna. Dioničari su bili: Hrvatski fond za privatizaciju 4,49% , Slavonski zatvoreni investicijski fond d.d. 5,25% , Hrvatski fond za privatizaciju kao povjerenik Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka 77,89 % i Mali dioničari (684 osobe) 12,35%. Društvo do 2003. nije isplaćivalo dividendu. Ukupno je bilo zaposleno 416 osoba i to 380 stalno zaposlenih i 36 sezonaca. Glavni predmet poslovanja je

---

⁸ O odnosima ACI-a i ANA-e vidi više npr. na Morsko prase „Cesija-ACI, ANA, YC Croatia“ na www.morsko-prase.hr

⁹ Skraćeni prospekt str.9.

¹⁰ Adriatic Croatia International Club d.d., Studija gospodarske opravdanosti za luku nautičkog turizma ACI marina Rab (Prilog zahtjevu za produženje razdoblja koncesije), Opatija, lipanj 2003., str.6.

usluga nautičkog turizma – najam veza i to veza u moru i veza na kopnu („suhi vez“), a koji se iznajmljuju kao stalni vez, mjesečni vez i dnevni vez. Prema pokazateljima poslovanja na području Istre i Kvarnera se nalazi većina brodica na stalnom i mjesečnom vezu, a na području Dalmacije većina brodica je na dnevnom vezu. U sastavu ACI-a ima 21 marina na Jadranu što čini otprilike jednu polovinu ukupnih kapaciteta hrvatskih luka nautičkog turizma.

To su marine koje rade kroz cijelu godinu:

1. Umag (518 vezova u moru - 120 vezova na kopnu),
2. Rovinj (380 vezova u moru - 40 vezova na kopnu),
3. Pula (198 vezova u moru - 80 vezova na kopnu),
4. Pomer (220 vezova u moru - 30 vezova na kopnu),
5. Opatija (304 vezova u moru - 30 vezova na kopnu),
6. Supetarska Draga (270 vezova u moru - 50 vezova na kopnu),
7. Cres (445 vezova u moru - 120 vezova na kopnu),
8. Šimuni (175 vezova u moru - 30 vezova na kopnu),
9. Jezera (220 vezova u moru - 35 vezova na kopnu),
10. Vodice (320 vezova u moru - 50 vezova na kopnu),
11. Skradin (200 vezova u moru - 0 vezova na kopnu),
12. Trogir (180 vezova u moru - 60 vezova na kopnu),
13. Split (360 vezova u moru - 120 vezova na kopnu),
14. Milna (190 vezova u moru - 15 vezova na kopnu),
15. Vrboska (85 vezova u moru - 30 vezova na kopnu),
16. Korčula (135 vezova u moru - 15 vezova na kopnu),
17. Dubrovnik (450 vezova u moru - 110 vezova na kopnu);

Marine koje rade samo sezonski:

18. Rab (270 vezova u moru - 50 vezova na kopnu),
19. Žut (120 vezova u moru - 0 vezova na kopnu),
20. Piškera (150 vezova u moru - 0 vezova na kopnu),
21. Palmižana (180 vezova u moru - 0 vezova na kopnu).¹¹

Za kraj pregleda 2003. godine, a za potrebe razrade u nastavku ovog rada, citirati ćemo dio mišljenja revizora Pricewaterhouse Coopers d.o.o. koje je objavljeno u sklopu Skraćenog prospekta: „*Nismo se mogli uvjeriti u realnost i objektivnost vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme iskazanih u bilanci na dan 31. prosinca 2001. godine u iznosu od 467.556 tisuće kuna iz sljedećih razloga:...Zemljišta i građevinski objekti u ukupnoj vrijednosti od 436.918 tisuća kuna, nalaze se na pomorskom dobru Republike Hrvatske za koja Društvo posjeduje koncesiju za*

---

¹¹ Podaci prema Skraćeni prospekt str.4. ili vidi podatke na www.aci-club.hr koji se neznatno razlikuju jer su navedeni 4 godine kasnije.

*razdoblje od 4 do 32 godine. Postoji neizvjesnost oko vlasništva Društva nad objektima sagrađenim na pomorskom dobru i tretman samog pomorskog dobra za vrijeme trajanja koncesije i po isteku koncesije. Osim toga postoji neizvjesnost oko ostataka neamortizirane vrijednosti nekretnina postrojenja i opreme u iznosu od 161.099 tisuća kuna po isteku koncesije...*¹²

2. 11. Od 2003. – 2004.

Period od 2003. do 2004. za ACI je period pokušaja reguliranja svog statusa, a najviše je za poslovanje trgovačkog društva bilo bitno donošenje Uredbe o razvrstaju luka otvorenih za javni promet i luka posebne namjene od 04. kolovoza 2004. Uredba je 11. kolovoza 2004. objavljena u „Narodnim novinama“, a stupila je na snagu 19. kolovoza 2004. godine. U članku 10. stavak 1. alineja 7. Uredbe se određuje što su to „luke u sustavu“, a takve luke se proglašavaju za luke posebne namjene od značaja za Republiku Hrvatsku. O ovoj Uredbi i njenim implikacijama će biti govora detaljnije dalje u tekstu, ali je zasada bitno napomenuti da je ta Uredba imala presudan značaj za daljnje poslovanje ACI-a.

2. 12. Od 2004. – do 2007.

Period od 19. kolovoza 2004. do danas je period u kome ACI d.d. pokušava rješavati neke probleme u svome poslovanju. Kako je to period vrlo bliske prošlosti teško je davati neke pretencioznije ocjene o poslovanju jer svi podaci nisu ni dostupni pa ćemo ukazati samo na neke dokumente i poteze Uprave ACI-a i državnih institucija koji mogu ukazivati na trenutno stanje ovog trgovačkog društva.

Tako je 12. travnja 2005. Ministarstvo financija Republike Hrvatske uputilo dopis Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja¹³ u kojem je zatražilo mišljenje Agencije na Prijedlog Odluke o davanju državnog jamstva Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb po odobrenom dugoročnom kreditu Hrvatske banke za obnovu i razvitak iz Programa kreditiranja financijskog restrukturiranja gospodarskih subjekata za krajnjeg korisnika ACI d.d. Opatija.¹⁴ Također je i Vlada Republike Hrvatske dala zahtjev¹⁵ za davanjem suglasnosti na navedeni prijedlog.

¹² Skraćeni prospekt str.23.

¹³ U daljnjem tekstu Agencija

¹⁴ Ovdje upozoravamo da ACI d.d. Opatija treba precizno lučiti od trgovačkih društava sličnog imena kao npr. ACI GRUPA dioničko društvo za upravljanje holding društvima, skraćeni naziv tvrtke ACI GRUPA d.d. Zagreb (podaci dobiveni uvidom u Sudski registar trgovačkih društava u RH na www.sudreg.pravosudje.hr) koji mogu unijeti zabunu. Dopuštanje trgovačkih sudova da se daju ovakva slična imena trgovačkim društvima i može bitni odnos ACI-a d.d. Opatija sa ACI GRUPOM d.d. Zagreb nisu predmet ovog rada.

¹⁵ Zahtjev Vlade RH Klasa:432-02/05-02/47, Urbroj:5030120-05-1 od 21. travnja 2005., vidi str.2. Rješenja Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, Klasa:UP/I 430-01/2005-01/08, Urbroj:580-03-05/50-10, od 16. veljače 2006., na www.aztn.hr

Agencija je svojim Rješenjem¹⁶ odbila zahtjev za davanje suglasnosti na prijedlog Odluke o davanju državnog jamstva. U svom obrazloženju Agencija je između ostalog navela kako Agenciji nisu dostavljeni svi traženi podaci, a prema dostupnim podacima ACI d.d. Opatija nije ispunjavao uvjete za dobivanje suglasnosti. Kao ilustraciju navodimo samo jedan dio iz obrazloženja: „Iz dostavljenog izvješća o reviziji financijskih izvješća ACI d.d. za godinu završenu 31.12.2003. proizlazi kako još uvijek nije riješeno pitanje vlasništva društva i računovodstveni tretman nekretnina, postrojenja i opreme na pomorskom dobru za vrijeme i nakon korištenja prava na koncesiju poduzetnika ACI d.d., te se stoga ovlašteni revizori nisu mogli uvjeriti u realnost knjigovodstvenog stanja vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme.“¹⁷

U prilog dobre procjene Agencije govori i izvješće koje je ACI prosljedio Zagrebačkoj burzi u kojem je oglašio da je u 2006. ostvario manju dobit i da ima gubitke u iznosu od cca 6,5 milijuna kuna.¹⁸ U međuvremenu od države ACI d.d. dobiva produženje koncesija za svoju 21 marinu do 2030. godine osim za marinu Piškera.¹⁹ I izgleda da je sa produženjem koncesija stigao i vjetar optimizma jer se odjednom počinje govoriti o planiranju novih ulaganja u visini od 60 milijuna kuna, te se investira u obnovu pontona u marinama u Rabu, Skradinu i Palmižani,²⁰ a državni tajnik za more daje izjave o poslovanju ACI-a sa dobiti i čak naglašava „Uz to, sav dug za neplaćene koncesije državi je plaćen.“²¹

U takvom ozračju objavljen je poziv za Glavnu skupštinu Adriatic Croatia International Club d.d. Opatija za 29. kolovoza 2007.²² i objavljuje se da je ostvaren pozitivan financijski rezultat za prvih šest mjeseci 2007. godine odnosno dobit od cca 1 milijun kuna.²³ Najavljenog datuma održana je Glavna skupština i sjednica Nadzornog odbora i objavljuje se rezultati poslovanja za prvih sedam mjeseci odnosno dobit u iznosu od cca 10 milijuna kuna.²⁴ Dakle, za razliku od ostvarenog gubitka od cca 6,5 milijuna kuna, kako je bilo objavljeno početkom godine, odjednom se za prvih sedam mjeseci pojavljuje dobit od cca 10 milijuna kuna. Također se najavljuju planovi kako će se investirati 66 milijuna kuna vlastitih sredstava u sustav od 21 marine.²⁵

---

¹⁶ Rješenje Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, Klasa:UP/I 430-01/2005-01/08, Urbroj:580-03-05/50-10, od 16. veljače 2006., na www.aztn.hr

¹⁷ Ibidem str.4.

¹⁸ Dionički portal „ACI lani ostvario 27% manju dobit“ od 12.04.2007. ili „Gubitak ACI-ja 6,4 mil. Kuna uz 18,5% više prihode“ od 02.05.2007. , www.transfer-biro.hr

¹⁹ Vidi npr. Večernji list „ACI bez marine Piškera“ od 17.05.2007., www.vecernji.hr

²⁰ Dionički portal „ACI ne žali ulaganja“ od 19.05.2007., www.transfer-biro.hr

²¹ Dionički portal „ACI povećao prihode 21 posto“ od 21.06.2007., www.transfer-biro.hr

²² Vidi Dionički portal „ACI - Skupština“ od 12.07.2007., www.transfer-biro.hr ili www.nn.hr

²³ Dionički portal „Dobit ACI-a 1,08 milijuna kuna“ od 24.07.2007., www.transfer-biro.hr

²⁴ Dionički portal „ACI u prvih 7 mjeseci ostvario 9,7 milijuna kuna dobiti“ od 29.08.2007., www.transfer-biro.hr

²⁵ Dionički portal „Megajahte u prvom planu“ od 06.09.2007., www.transfer-biro.hr

A onda nepuna dva mjeseca kasnije slijedi poziv za novu Glavnu skupštinu ACI-a koja je zakazana za 16. listopada 2007. pri čemu se objavljuje povećanje temeljnog kapitala ACI-a.²⁶ Način na koji se povećava temeljni kapital je da Ministarstvo financija svoja potraživanja s osnove zateznih kamata obračunatih na neplaćene ili sa zakašnjenjem plaćene koncesijske naknade za razdoblje od 1998. do 2000. ulaže kao povećanje temeljnog kapitala u iznosu od 1,76 milijuna kuna, čime bi se temeljni kapital povećao na skoro 400 milijuna kuna, a ulagač Republika Hrvatska stječe ukupno 491 novu dionicu ACI-a i to redovne dionice na ime nove serije C u nominalnom iznosu od 3.600 kuna.²⁷ I ovdje dolazimo do krucijalnog pitanja: Kako država može opraštati zatezne kamate za dug koji je ACI napravio prema drugim koncedentima, a u konkretnom slučaju prema općinama, gradovima i županijama? Ako bi netko to mogao onda bi to mogli po našem mišljenju samo tadašnji koncedenti i ispravno i pravedno bi bilo da su oni postali dioničari u ACI-u za naprijed navedeni iznos.

No ovakvom prijedlogu dokapitalizacije se usprotivio²⁸ drugi najveći dioničar poslije države koja je do sada kontrolirala 80% dionica, Patting d.o.o. iz Varaždina, koji ima nešto manje od 7% dionica.²⁹

Također možemo ponovno pratiti objavljivanje pozitivnih rezultata poslovanja pa tako npr. procjena dobiti za prvih osam mjeseci iznosi oko 20 milijuna kuna,³⁰ a za devet mjeseci već je dobit oko 22 milijuna kuna, od čega je od planiranih 66 milijuna kuna ulaganja u 2007. uloženo 42 milijuna.³¹

Nakon ovog lapidarnog pregleda poslovanja ACI-a, nemamo aspiracija davati bilo kakve ocjene niti imamo namjeru komentirati navedene brojke iako postoji znatna disproporcija u njihovim veličinama u zadnjih godinu dana, ali to je posao za neke druge analitičare koji bi objektivno mogli procijeniti njihovu stvarnu veličinu i utemeljenost. Za kraj mislimo da je bitno naznačiti pravac u kome se ACI planira razvijati, a to je okretanje ACI-a ka prihvatima mega jahti i njihovom servisiranju, što nedvojbeno zahtijeva nova ulaganja i restrukturiranje postojećih kapaciteta, naravno gdje je to izvodljivo i fizički, i pravno moguće.³²

---

²⁶ Dionički portal „ACI povećava temeljni kapital“ od 11.09.2007., www.transfer-biro.hr

²⁷ Dionički portal „Država oprašta zatezne kamate ACI-ju“ od 23.09.2007., www.transfer-biro.hr ili Novi list „Država oprašta zatezne kamate ACI-ju“ od 22.09.2007.

²⁸ Dionički portal „ACI priopćenje“ od 11.10.2007., www.transfer-biro.hr

²⁹ Podaci prema Dionički portal „Gubitak ACI-ja 6,4 mil. kuna uz 18,5% više prihoda“ od 02.05.2007., www.transfer-biro.hr

³⁰ Dionički portal „ACI u osam mjeseci ove godine poslovao pozitivno“ od 16.10.2007., www.transfer-biro.hr

³¹ Novi list „ACI nastavlja s investiranjem u marine“ od 31.10.2007.

³² Dionički portal „Kako od Jadrana stvoriti Monte Carlo“ od 14.11.2007., www.transfer-biro.hr

3. PRAVNI TEMELJ KORIŠTENJA POMORSKOG DOBRA OD STRANE ACI-A

Kako su more i marine dio pomorskog dobra, oduvijek je za njihovo korištenje bila potrebna određena posebna dozvola za korištenje, odnosno koncesija. Od osnutka ACI-a do danas, odnosno od početka korištenja, luka u svrhu nautičkih marina, sa ciljem ostvarivanja gospodarske koristi, mijenjali su se subjekti koji su bili nadležni da daju koncesiju. S toga bi smo sve koncesije koje je ACI do sada konzumirao mogli podijeliti u: općinske, županijske i državne koncesije. Opis događanja glede ovih koncesija najlakše je pratiti kroz konkretno opisivanje na primjeru jedne općine ili jedne županije, a mišljenja smo da se analogno može uz male distinkcije primijeniti na sve ostale koncesije toga ranga, odnosno na sve koncesije koje je donio jednakovrsni koncedent (općinske ili županijske koncesije).

3. 1. Općinske koncesije (kroz primjer ACI Rab)

Sukladno naprijed navedenom kratkom povijesnom pregledu trgovačkog društva ACI d.d. Opatija prednici tog trgovačkog društva su pomorsko dobro počeli koristiti još od 1983. godine. U nastavku dati ćemo pregled kako je to izgledalo na primjeru ACI-jevih marina na otoku Rabu i to u luci Rab i Supetarskoj Dragi. Za pretpostaviti je da se slična situacija u svezi ovlaštenja odvijala i na drugim lokacijama.

Odluka o davanju na korištenje pomorskog dobra Radnoj organizaciji „Adriatikklub“ Jugoslavija Brioni iz 1983.³³

Prvi pravni temelj za korištenje pomorskog dobra od strane pravnog prednika ACI d.d. bila je upravo Odluka o davanju na korištenje pomorskog dobra Radnoj organizaciji „Adriatikklub“ Jugoslavija Brioni iz 1983. koju je donijela Skupština općine Rab na zajedničkoj sjednici Vijeća udruženog rada i Vijeća mjesnih zajednica.³⁴

3. 1. 1. Odluka je donesena 23. studenog 1983., objavljena je 6. prosinca 1983., a stupila je na snagu 14. prosinca 1983.

SO Rab je Odluku donijela na osnovi čl. 42. st.2. Zakona o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima³⁵, čl. 4. Odluke o načinu i mjerilima za

---

³³ Odluka o davanju na korištenje pomorskog dobra Radnoj organizaciji „Adriatikklub“ Jugoslavija Brioni, Skupština općine Rab, Broj: 01/1-1614/I-83 („Službene novine“ broj 38/83) u daljnjem tekstu Odluka.

³⁴ Dalje u tekstu SO Rab

³⁵ Zakon o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima („Narodne novine“ broj 19/74, 24/74, 39/74, 39/75, 18/81 i 3/86)

korištenje pomorskog dobra i čl. 197. Statuta općine Rab. Zakon o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima je zakon koji je donio Sabor SR Hrvatske i stupio je na snagu 24. svibnja 1974. istoga dana kada je prestao važiti Osnovni zakon o iskorištavanju luka i pristaništa³⁶ koji je nakon prestanka nadležnosti Federacije (SFRJ) u ovoj oblasti u skladu s Ustavnim promjenama 1971. godine bio preuzet kao republički zakon.³⁷ Između ostalih zakon se temeljio na načelima: da pomorskim dobrom upravljaju općine, da se pomorsko dobro može koristiti samo na temelju odluke općinske skupštine i da se za korištenje pomorskog dobra plaća naknada koju određuje općinska skupština.³⁸ SO Rab je Odlukom dala pomorsko dobro na korištenje, ali i radi izgradnje posebne luke. Korisnik posebne luke ima pravo korištenja te luke, ali je između ostalog dužan plaćati naknadu za korištenje. Kod izgradnje luke primjenjivao se Republički Zakon o prostornom uređenju i korištenju građevinskog zemljišta kao „lex generalis“.³⁹

Svojom Odlukom SO Rab je dala na korištenje pomorsko dobro na tri lokacije na otoku i to: u luci Rab, na I Padovi i u Supetarskoj Drazi, a u svrhu izgradnje nautičkog centra Rab i industrijske zone i marine Soline Sup. Draga.

Članak 4. Odluke glasi:

„Korisnik pomorskog dobra dužan je pomorsko dobro iz člana 1. ove odluke koristiti isključivo u svrhu organiziranog obavljanja razvijanja i unapređivanja djelatnosti nautičkog turizma pažnjom dobrog privrednika i na njemu izgraditi građevinske ili druge objekte u skladu s programom iz člana 3. ove odluke.“

Dalje u tekstu Odluke je određeno da korisnik (ACY) ne može korištenje prenijeti na drugu osobu bez suglasnosti SO Rab. Također je precizirano da će Općina Rab i korisnik u roku od tri mjeseca sklopiti Ugovor o korištenju pomorskog dobra. Istom Odlukom je stavljena van snage Odluka o davanju na korištenje pomorskog dobra za potrebe luka na području općine Rab.⁴⁰

Ugovor o korištenju pomorskog dobra nije potpisan u roku od tri mjeseca, a ni naknada se nije plaćala godinama kako ćemo vidjeti u nastavku. Jeli činjenica da se Ugovor o korištenju pomorskog dobra nije potpisao u predviđenom roku bila dovoljna za uskratu prava na daljnje korištenje pomorskog dobra od strane SO Rab? Možda odgovor na to pitanje daje odredba članka 17. stavak 1. alineja 2c) Zakona o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima koja glasi:

„Općinska skupština može uskratiti daljnje korištenje pomorskog dobra djelomično ili u cijelosti:

---

³⁶ Osnovni zakon o iskorištavanju luka i pristaništa („Službeni list SFRJ“ broj 2/68)

³⁷ Vidi više u komentaru Stevanović Božidara, „Zakon o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima“, Privredna komora Rijeka, Rijeka 1975.

³⁸ Ibidem str.1.

³⁹ Ibidem str.35.

⁴⁰ Odluka o davanju na korištenje pomorskog dobra za potrebe luka na području općine Rab („Službene novine“ broj 12/79)

1. ako to zahtijeva opći interes,
2. ako korisnik pomorskog dobra:

...

c) ne plati zaostalu naknadu za korištenje pomorskog dobra u roku od šest mjeseci od dana dospijeca naknade.“

No nevjerojatno, ali gotovo cijelih osam godina od Odluke nije se događalo ništa, točnije ACY je koristio pomorsko dobro (marine na Rabu), a da za to nije plaćao nikakvu naknadu.

3. 1. 2. Odluka o izmjeni Odluke o davanju na korištenje pomorskog dobra Radnoj organizaciji „Adriatik klub“ Jugoslavija Brijuni od 1991.⁴¹

Odluka o izmjeni Odluke donesena je na sjednici SO Rab, Vijeća udruženog rada, Vijeća mjesnih zajednica i Društveno-političkog vijeća održanoj 12. srpnja 1991. Odluka o izmjeni opetovano se poziva na to da se temelji na osnovi članka 42. stavak 2. Zakona o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima i članak 191. Statuta Općine Rab.

Sušтина promjene je bila u prostornom smislu pa je tako promijenjena lokacija pomorskog dobra koje se daje na korištenje, na način da je područje prošireno na jedan dio kopna (koje je uzgred budi rečeno i tada, i danas u zemljišnim knjigama upisano kao javno dobro i u naravi ne predstavlja pomorsko dobro), a smanjen je planirani obuhvat gradske luke Rab i izbačeno je korištenje pomorskog dobra u uvali I Padova.

O eventualnoj naplati naknade za dotadašnje korištenje u toj Odluci o izmjeni Odluke nije bilo niti riječi što je gotovo nevjerojatan podatak.

3. 1. 3. Dopis Predsjednika Skupštine SO Rab V.Barbieriu direktoru ACY Adriatic Yacht Club od 1992.⁴²

Ovaj dopis upućen 28. kolovoza 1992. je prvi pisani trag (koji je nama bio dostupan) da se je jedan Predsjednik SO Rab obratio ACY-u sa traženjem plaćanja korištenja pomorskog dobra. Dakle, nakon nevjerojatnih skoro punih devet godina prvi put se postavilo pitanje naknade i pozvao se ACY na razgovor o tome. Obrazloženja u dopisu su napisana gotovo isključivo političkim vokabularom, a ne pravnim u smislu „*rapska marina je došla po diktatu politike*“, a „*Rab gotovo nikako nije valorizirao svoje resurse i svoju rentu.*“

Nadalje „*Rab je... dao određeni prostor bez naknade, izgubio... igralište za male sportove*“, a „*ACY nije išao na daljnje poboljšanje kvalitete kako je to bilo dogovoreno...*“

---

⁴¹ Odluka o izmjeni Odluke o davanju na korištenje pomorskog dobra Radnoj organizaciji „Adriatik klub“ Jugoslavija Brijuni, Klasa:011-04/91-01/09, Urbroj:2169-03-01-91-01, od 16. srpnja 1991., u daljnjem tekstu Odluka o izmjeni Odluke

⁴² Dopis Predsjednika Skupštine SO Rab V.Barbieriu direktoru ACY Adriatic Yacht Club od 28. kolovoza 1992.

Po našem mišljenju krucijalna je rečenica da „...ACY ne plaća naknadu za korištenje pomorskog dobra...“ i umjesto da SO Rab pokrene sudski postupak deposediranja pomorskog dobra i prisilne naplate naknade za korištenje SO Rab predlaže razgovor „bez arbitriranja sa strane.“

Ako se i prihvati razina razmišljanja da su marine izgrađene po diktatu politike 1983. godine onda nije jasno kako je ta politika nastavljena i 1992. kada su se politički odnosi stubokom promijenili. Naše mišljenje i stav je da je i tada (1983.) pravno bilo ne samo moguće, nego i precizno definirano da korisnik pomorskog dobra (ACY) mora plaćati naknadu za to korištenje i to prema visini koju odredi sama SO. Zašto to nije urađeno i iz kojih razloga, stvarno je nejasno i priča o političkim pritiscima je samo kamuflaža i isprika za nesposobnost općinskih vlasti, koja graniči sa grubom nepažnjom pri vršenju svojih redovnih ovlasti, a najradikalnija razmišljanja bi mogla ukazivati i na neke elemente možebitne kaznene odgovornosti odgovornih pojedinaca.

3. 1. 4. Dopis Općinskog sekretarijata za upravne poslove Izvršnom vijeću Općine Rab⁴³ od 1992.

Ovaj Dopis je upućen 23. rujna 1992., dakle gotovo na desetogodišnjicu ACY-ovog korištenja predmetnog pomorskog dobra bez naknade. U Dopisu se ponavlja da je Odlukom SO Rab od 23. studenog 1983. „Adriatic club“ Jugoslavija Brioni dobio pomorsko dobro na korištenje radi izgradnje marina. U Dopisu se nadalje konstatira da je SO Rab svojom Odlukom utvrdila naknadu za korištenje pomorskog dobra⁴⁴, te da je Općinski sekretarijat sačinio ugovor i utvrdio naknadu u iznosu od 66.000 DEM. Znači za kopneni dio i akvatorij i to za dvije marine na dvije lokacije na otoku. Ono što su općinske vlasti trebale učiniti prema zakonu u roku od tri mjeseca učinile su u roku od deset godina.

U članku 8. Ugovora određena je naknada u jednokratnom iznosu, od izgradnje marina (1983.) do 1991., u iznosu od 100.000 DEM što znači za oko 8 godina korištenja (12.000 DEM godišnje za 2 marine ili 6.000 DEM po marini).

Općinski sekretarijat za upravne poslove obavještava Izvršno vijeće da je Ugovor dostavljen na potpis 7. lipnja 1991. ali da ACY osporava visinu naknade i ne želi potpisati ugovor. Da nije istinito bilo bi nevjerojatno. Jeli ovo samo po sebi dovoljan razlog za oduzimanje prava korištenja? Naš stav je, da ako to nije razlog, onda jednostavno ne znamo što je.

U međuvremenu je pokrenut sudski spor i obaviješteno Pravobranilaštvo,⁴⁵ a događaju se i sastanci uprava ACY-a i SO Rab na kojima ACY iznosi primjedbe zbog visine naknade za korištenje pomorskog dobra, a zbog stradanja objekata tijekom domovinskog rata. Kako tijekom Domovinskog rata na otoku nije bilo

---

⁴³ Dopis Općinskog sekretarijata za upravne poslove Klasa:941-06/92-01/06, Urbroj:2169-03-01-92-02, Izvršnom vijeću Općine Rab od 23. rujna 1992.

⁴⁴ Odluka o naknadi za korištenje pomorskog dobra („Službene novine“ 9/91)

⁴⁵ Javno pravobranilaštvo u Rijeci

borbenih djelovanja onda ispada da se stradanja objekata odnose u stvari na loše poslovanje uslijed Domovinskog rata.

U Dopisu se posebno podvlači neriješen imovinsko-pravni odnos na nekretnini na kojoj je izgrađen restoran i recepcija u luci Rab, o čemu smo naprijed već govorili kad smo spomenuli da je izmjenom Odluke u svojevrstnu koncesiju dano javno dobro koje je u vlasništvu SO Rab i za koje usput budi rečeno ni do dana današnjeg nije plaćena nikakva naknada za korištenje.

Na kraju Općinski sekretarijat za upravne poslove predlaže Izvršnom vijeću Zaključak da se smanji visina naknade od 50% za 1991. i 1992. godinu, ali da se inzistira na plaćanju zaostale naknade do 1991. godine i da se dogovori naknada za oduzeto zemljište (javno dobro).

Treba spomenuti da je 1992. godine donesen Zakon o koncesijama,⁴⁶ koji vrijedi i danas i koji je *lex generalis* u odnosu na dodjelu koncesija.

3. 1. 5. Dopis Adriatic Yacht Club Croatia SO Rab⁴⁷ od 1993.

U ovom Dopisu upućenom 27. siječnja 1993. ACY iznosi tvrdnju da je SO Rab dodijelila pomorsko dobro na korištenje „na neodređeno vrijeme.“ To nigdje ne piše eksplicitno iako bi se moglo tako protumačiti iz članka 5. Odluke koji glasi:

„Pomorsko dobro iz člana 1. ove odluke daje se na korištenje korisniku pomorskog dobra sve dok navedeno pomorsko dobro koristi u skladu s namjenom utvrđenom ovom odlukom.“

Dalje ACY tvrdi kako im je 1991. (misli se na Odluku o izmjeni Odluke) oduzet dio pomorskog dobra kojeg koriste bez prethodne obavijesti i obrazloženja. Također u svom Dopisu navode da je Odlukom o izmjeni Odluke iz 1991. rok korištenja određen, odnosno smanjen na 10 godina i iznose tvrdnju da - citiramo: *„Prema Zakonu rok korištenja predviđen Odlukom nemoguće je mijenjati Ugovorom.“* Ne znamo na koji zakon se je ACY pozivao iznoseći ovakvu tvrdnju. Njihova tvrdnja kako *„visina naknade višestruko prelazi naknade ...u drugim općinama“* je naprosto arogancija koja ruši sve postulate pravne države jer nije nam poznat slučaj kod nas i u svijetu da korisnik općeg dobra jednostavno ne priznaje odluku koncedenta i da pored toga što ne plaća nikakvu naknadu za gospodarsko iskorištavanje općeg dobra još ima hrabrosti bezobrazno komentirati njenu visinu koja je kao što smo naprijed vidjeli u stvari toliko niska da je to skoro uvreda zdravoj pameti. Vrhunac bahatosti ACY iskazuje svojom tvrdnjom kako ne priznaje postojanje potraživanja za bilo kakvu naknadu od 1984.-1990. jer je SO Rab nikada nije do tada tražila. Mislimo da je ovakvu tvrdnju suviše komentirati jer je svakom studentu prava poznato da temelj za prestanak obveze na plaćanje neke naknade ne može biti njeno netraženje od strane davatelja. Naime obveza postoji i onda ako se njeno ispunjenje ne traži, a tu bi se eventualno moglo raditi o

---

⁴⁶ Zakon o koncesijama („Narodne novine“ broj 89/92)

⁴⁷ Dopis Adriatic Yacht Club Croatia SO Rab od 27. siječnja 1993.

zastari prava na potraživanje što opet ne dovodi do prestanaka obveze, nego samo do nemogućnosti prisilne naplate od strane davatelja.

Na kraju Dopisa predlažu odgodu dok se ne zauzme stav Upravnog odbora ACY. Kakav stav nakon 10 godina korištenja bez plaćanja naknade i oko čega, nije baš previše jasno?

3. 1. 6. Dopis SO Rab ACY Opatija⁴⁸ od 1993.

Konačno SO Rab zauzima stav kakva je trebala imati od početka. Tako u dopisu između ostalog stoji: „*budući da Vaš faks odudara od dogovorenog*“, a dogovoreno je da će ACY platiti 60.000 DEM s osnova korištenja pomorskog dobra za 91. i 92. godinu, a o retroaktivnom dijelu će se ACY izjasniti nakon sjednice UO, „...u dogovoru sa Javnim pravobraniteljstvom predložit će se SO Rab da donese Odluku pod suspenzivnim uvjetom da ukoliko ne platite u roku od 8 dana da se oduzme pravo korištenja pomorskog dobra ACY-u uz naplatu duga sudskim putem.“

3. 1. 7. Dopis SO Rab ACY-u oko Zaključaka SO Rab⁴⁹ od 1993.

Ovaj Dopis datiran je 29. siječnja 1993. U njemu se daje rok ACY-u od 8 dana za uplatu 60.000 DEM. Također je predviđeno da se u roku od 30 dana treba utvrditi retroaktivno plaćanje korištenja pomorskog dobra za najmanje 3 godine unazad, a ukoliko ACY ne plati uskraćuje se pravo na korištenje pomorskog dobra.

3. 1. 8. Odgovor ACY-a SO Rab⁵⁰ od 1993.

Odgovor ACY-a upućen je 2. veljače 1993. i u njemu između ostalog kratko stoji: „... *Vaš Zaključak bit će raspravljan na Upravnom odboru ACY-a 11. veljače 1993.*“ Ne možemo, a da ponovo ne primijetimo aroganciju sa kojom ACY u ovom odgovoru već narušava uvjet koji mu je SO Rab postavila pa zakazuje sastanak svog Upravnog odbora pet dana nakon isteka „*suspenzivnog roka*“ danog od strane SO Rab.

U međuvremenu je 7. ožujka 1994. donesen Pomorski zakonik⁵¹ koji je stupio na snagu 22. ožujka 1994. i definirao je pomorsko dobro u člancima od 48. – 59. i koncesije u člancima od 59. – 72., s time što je primjenu tih članaka odgodio do stupanja na snagu Zakona o morskim lukama. Isto tako stupanjem na snagu Pomorskog zakonika 1994. prestao je važiti Zakon o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima izuzev određenih članaka.⁵²

---

⁴⁸ Dopis SO Rab ACY Opatija od 28. siječnja 1993.

⁴⁹ Dopis SO Rab ACY-u oko Zaključaka SO Rab od 29. siječnja 1993.

⁵⁰ Odgovor ACY-a SO Rab od 2. veljače 1993.

⁵¹ Pomorski zakonik („Narodne novine“ broj 17/94)

⁵² Vidi članak 1053. Pomorskog zakonika iz 1994.

Nakon toga i pošto je ACY platio određeni iznos, ACY je prvotnu koncesiju za pomorsko dobro koristio sve do 6. srpnja 1999.⁵³

Da je slično „poslovanje“ ACY provodio i na drugim mjestima na Jadranu možemo samo naslućivati. U prilog takve teze govore razni novinski napisi,⁵⁴ a posebice Izvješća o obavljenoj reviziji pretvorbe i privatizacije Državnog ureda za reviziju raznih trgovačkih društava koja su bila u manjem ili većem doticaju i poslovnom odnosu sa ACY-em.⁵⁵ Interesantno je za napomenuti da revizija pretvorbe i privatizacije ACY-a nije nikada napravljena ili ako jeste nije transparentno objavljena ili stavljena na uvid široj javnosti.

3. 2. Županijske koncesije (prikazane kroz koncesije PGŽ ACI-u u marini Rab)

Županijske koncesije ćemo pokušati pratiti kroz donošenje odluka o koncesiji u Primorsko-goranskoj županiji (dalje u tekstu PGŽ) koje su se odnosile na ACI marine. No, pored toga ćemo spomenuti i odluke o koncesijama nekih drugih županija.

Dana 1. srpnja 1994. Županija primorsko-goranska (kako se tada zvala) donijela je Odluku o određivanju korištenja pomorskog dobra i naknadi za korištenje pomorskog dobra.⁵⁶ Ovom Odlukom Županijska skupština ovlasila je gradove i općine da na svom području ubiru naknadu za korištenje pomorskog dobra od postojećih korisnika sa kojima se trebaju zaključiti ugovori o korištenju pomorskog dobra. U Odluci su pored općih odredbi, bile odredbe o vrsti i visini naknade, namjeni naknade, načinu prikupljanja i raspoređivanja naknada i zaključenja ugovora o korištenju pomorskog dobra. Stupanjem na snagu ove Odluke 8. srpnja 1994. prestale su važiti Odluke o naknadi za korištenje pomorskog dobra koje su donijeli gradovi i općine na području PGŽ, pa tako i Odluka o naknadi za korištenje pomorskog dobra koju je donijela SO Rab 1991. godine.⁵⁷

U međuvremenu je donesen Zakon o izmjenama i dopuni pomorskog zakonika,⁵⁸ koji je stupio na snagu 3. studenog 1994. i koji je izbrisao članak 1054. Pomorskog zakonika iz 1994., a koji je odgađao primjenu članaka 48. – 80., a između ostalog i

---

⁵³ Adriatic Croatia International Club d.d., Studija gospodarske opravdanosti za luku nautičkog turizma ACI marina Rab (Prilog zahtjevu za produženje razdoblja koncesije), Opatija, lipanj 2003., str 2.

⁵⁴ Npr. oko odnosa Adriatic club Jugoslavija i Ugovora oko osnivanja trgovačkog društva Osejava d.d. „Ni kriminalci ni genijalci“, www.arhiv.slobodnadalmacija.hr od 27.12.2001.

⁵⁵ Npr. ocjena oko procjene vrijednosti objekata izgrađenih na pomorskom dobru koje je HZP Vodičanka izgradila na temelju ugovora o zajedničkom ulaganju s poduzećem ACY Brijuni, a koji nije dostavljen Državnom uredu za reviziju itd. u Izvješće o obavljenoj reviziji pretvorbe i privatizacije HTP Vodičanka, Vodice, Državnog ureda za reviziju, Šibenik, ožujak 2002., str.7.

⁵⁶ Odluku o određivanju korištenja pomorskog dobra i naknadi za korištenje pomorskog dobra („Službene novine“ broj 19/94)

⁵⁷ Više o ovoj Odluci vidi u Kundih Branko „Hrvatsko pomorsko dobro u teoriji i praksi“, Hrvatski hidrografski institut, Rijeka 2005., str.114. i 115.

⁵⁸ Zakon o izmjenama i dopuni pomorskog zakonika („Narodne novine“ broj 78/94)

članaka o koncesioniranju pomorskog dobra. Treba posebno obratiti pozornost na članak 66. Pomorskog zakonika iz 1994. koji u stavku 1. izričito određuje da:

„Sve koncesije na pomorskom dobru daju se na osnovi prava što ih na njemu ima Republika Hrvatska.“ Dakle, po prvi put je eksplicitno naznačena potpuno druga koncepcija o pravima na pomorskom dobru za razliku od starog Zakona o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima koji je ovu vlast izvorno davao gradovima i općinama na moru.

Dana 23. ožujka 1995. donesena je Uredba o uvjetima kojima moraju udovoljavati luke,⁵⁹ kojom je propisano koje uvjete moraju ispuniti luke posebne namjene i obveza da osoba koja upravlja lukom mora dostaviti nadležnoj lučkoj kapetaniji podatke o maksimalno dozvoljenom opterećenju obale i opreme za privez plovnih objekata.

Dana 28. prosinca 1995. objavljen je Zakon o morskim lukama,⁶⁰ koji je u sebi sadržavao odredbe o razvrstaju luka na luke za javni promet (u okviru kojih je definirao lučko područje, lučke djelatnosti, koncesije, naknade, lučku infrastrukturu i suprastrukturu), luke za posebne namjene, o lučkoj upravi (osnivanje i djelatnost, tijela lučke uprave, prihode itd.). Za naš rad bitno je posebno istaknuti članak 65. kojeg zbog njegove važnosti citiramo u cjelosti:

„U roku od 30 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona nadležni županijski ured za pomorstvo objavit će tri puta u službenim glasilima i u važnijim dnevnim listovima te oglasom u općinama i gradovima na području kojih se nalaze luke posebne namjene, poziv svim korisnicima pomorskog dobra u lukama posebne namjene koji su to pravo stekli po Zakonu o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima („Narodne novine“, br. 19/74., 39/75., 17/77. i 18/81.), odnosno koji su to pravo stekli na osnovi valjane pravne osnove, da odluku o davanju na korištenje pomorskog dobra u luci posebne namjene prijave u roku od šest mjeseci računajući od dana trećeg oglasa u „Narodnim novinama“.

Odluka o davanju na korištenje pomorskog dobra koja se pravodobno ne prijavi, prestaje važiti.

Ovlaštenik koji prijavi odluku u smislu stavka 1. ovoga članka dužan je pružiti dokaz o dobivenom pravu korištenja pomorskog dobra u luci posebne namjene, njegovom opsegu i pravnom naslovu stjecanja. Ako ovlaštenik ne pruži valjan dokaz, smatrat će se da nije stekao pravo koristiti pomorsko dobro u luci posebne namjene.

Davatelj koncesije za pomorsko dobro u luci posebne namjene zamijenit će odluku o davanju na korištenje pomorskog dobra u luci posebne namjene odlukom i ugovorom o koncesiji, sukladno ovom Zakonu.

Ako je u ranijoj odluci o davanju na korištenje pomorskog dobra u luci posebne namjene određen rok trajanja ranije odluke, odluku i ugovor o koncesiji sukladno ovom zakonu izdat će tijelo predviđeno člankom 28. stavkom 3. ovoga Zakona,

⁵⁹ Uredba o uvjetima kojima moraju udovoljavati luke („Narodne novine“ broj 22/95)

⁶⁰ Zakon o morskim lukama („Narodne novine“ broj 108/95)

a u svezi s člankom 62. stavkom 4. Pomorskog zakonika za preostalo razdoblje označeno u ranijoj odluci.

Ako odluka o davanju na korištenje pomorskog dobra u luci posebne namjene nema označen rok trajanja ili je on istekao, odluku i ugovor o koncesiji kojim se zamjenjuje ranija odluka donosi tijelo iz članka 28. stavka 3. ovoga Zakona.

Ako korisnici luka posebne namjene iz stavka 1. ovoga članka ne zatraže koncesiju u roku predviđenom u stavku 1. ovoga članka, tijelo iz članka 28. stavka 3. ovoga Zakona može raspisati javno prikupljanje ponuda za dodjelu nove koncesije za luku posebne namjene ili prenamijeniti luku posebne namjene u luku za javni promet i dati je na upravljanje lučkoj upravi na području kojem gravitira luka.“

Dakle, nadležni županijski uredi su bili obvezani da objave tri puta u službenim glasilima i dnevnim listovima poziv svim korisnicima koji su to pravo stekli po Zakonu o pomorskom i vodnom dobru, lukama i pristaništima ili na temelju neke druge valjane pravne osnove da odluku o davanju korištenja pomorskog dobra prijave u roku od 6 mjeseci. U suprotnom bi odluka prestala važiti. Po prijavi postojeće odluke su bile zamijenjene sa odlukom i ugovorom o koncesiji. To znači da je dotadašnje pravo korištenja pomorskog dobra temeljem odluke, zamijenjeno sa pravom koncesije temeljem odluke o koncesiji koja je oživotvorena odredbama o međusobnim pravima i obvezama putem ugovora o koncesiji. Kako je Zakon o morskim lukama stupio na snagu 5. siječnja 1996. znači da je rok za postupanje županijskim uredima bio 4. veljače 1996., a do 4. kolovoza 1996. su se korisnici trebali prijaviti.

U međuvremenu je donesen Ispravak Zakona o morskim lukama,⁶¹ koji nije donio bitne izmjene za ovaj naš rad, ali i Odluka o mjerilima za razvrstaj luka otvorenih za javni promet⁶² i Odluka o razvrstaju luka posebne namjene.⁶³ Ovim odlukama određeno je da luke otvorene za javni promet mogu biti luke od osobitog (međunarodnog) gospodarskog interesa za Republiku Hrvatsku, luke županijskog značaja i luke lokalnog značaja, a luke posebne namjene kada se radi o lukama nautičkog turizma su luke od značaja za Republiku Hrvatsku ako imaju kapacitet vezova 200 ili veći, odnosno luke županijskog značaja ako je kapacitet manji od 200 vezova. Donesena je i Uredba o postupku dodjele koncesije i načinu određivanja granice za luke posebne namjene,⁶⁴ koja je propisala postupak dodjele koncesije za nove luke posebne namjene kao i postupak dodjele koncesije za postojeće luke posebne namjene.

---

⁶¹ Ispravak Zakona o morskim lukama („Narodne novine“ broj 5/96)

⁶² Odluka o mjerilima za razvrstaj luka otvorenih za javni promet („Narodne novine“ broj 31/96)

⁶³ Odluka o razvrstaju luka posebne namjene („Narodne novine“ broj 38/96)

⁶⁴ Uredba o postupku dodjele koncesije i načinu određivanja granice za luke posebne namjene („Narodne novine“ broj 108/96)

Također je donesen i Zakon o izmjenama i dopunama Pomorskog zakonika,⁶⁵ koji je odredio kako se dijele sredstva od naknada za koncesije i uveo novi institut koncesioniranja pomorskog dobra institut sui generis koncesijsko odobrenje.

U narednom periodu donosi se cijeli niz županijskih odluka o davanju koncesija. Pa tako glede davanja koncesija ACI-u između ostalih imamo:

- Odluku o davanju koncesija na pomorskom dobru u svrhu gospodarskog korištenja luka nautičkog turizma, Županijskog Poglavarstva Istarske županije, od 1. prosinca 1998., ovlašteniku ACI d.d. Opatija, za luku nautičkog turizma Pula, na period od 12 godina (znači do 2010.).⁶⁶
- Odluku o koncesiji na pomorskom dobru u svrhu gospodarskog korištenja luke posebne namjene – luke nautičkog turizma Skradin, Županijskog poglavarstva Šibensko-kninske županije, od 8. ožujka 1999., temeljem prijave sukladno članku 65. Zakona o morskim lukama dosadašnjeg korisnika luke „Adriatic Croatia International Club“ d.d. Opatija, do 31. prosinca 2003.⁶⁷
- Odluku o koncesiji na pomorskom dobru u svrhu gospodarskog korištenja luke posebne namjene na Velikoj Panituli – luke nautičkog turizma Piškera, Županijskog poglavarstva Šibensko-kninske županije, od 8. ožujka 1999., temeljem prijave sukladno članku 65. Zakona o morskim lukama dosadašnjeg korisnika luke „Adriatic Croatia International Club“ d.d. Opatija, do 29. prosinca 2003.⁶⁸
- Odluku o koncesiji na pomorskom dobru u svrhu gospodarskog korištenja luke posebne namjene – luke nautičkog turizma Žut, Županijskog poglavarstva Šibensko-kninske županije, od 8. ožujka 1999., temeljem prijave sukladno članku 65. Zakona o morskim lukama dosadašnjeg korisnika luke „Adriatic Croatia International Club“ d.d. Opatija, do 29. prosinca 2003.⁶⁹
- Odluka o davanju koncesije za luku nautičkog turizma marina ACI Rab, Županijskog poglavarstva Primorsko-goranske županije, od 10. lipnja 1999., temeljem prijave sukladno članku 65. Zakona o morskim lukama dosadašnjeg korisnika luke ACI d.d. Opatija, na vremensko razdoblje od 4 godine počevši od dana potpisa Ugovora o koncesiji.⁷⁰

---

⁶⁵ Zakon o izmjenama i dopunama Pomorskog zakonika („Narodne novine“ broj 43/96)

⁶⁶ Odluku o davanju koncesija na pomorskom dobru u svrhu gospodarskog korištenja luka nautičkog turizma, Županijskog poglavarstva Istarske županije („Službene novine Istarske županije“ broj 7/98)

⁶⁷ Odluku o koncesiji na pomorskom dobru u svrhu gospodarskog korištenja luke posebne namjene – luke nautičkog turizma Skradin, Županijskog poglavarstva Šibensko-kninske županije („Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije“ broj 5/99)

⁶⁸ Odluku o koncesiji na pomorskom dobru u svrhu gospodarskog korištenja luke posebne namjene na Velikoj Panituli – luke nautičkog turizma Piškera, Županijskog poglavarstva Šibensko-kninske županije („Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije“ broj 5/99)

⁶⁹ Odluku o koncesiji na pomorskom dobru u svrhu gospodarskog korištenja luke posebne namjene – luke nautičkog turizma Žut, Županijskog poglavarstva Šibensko-kninske županije („Službeni vjesnik Šibensko-kninske županije“ broj 5/99)

⁷⁰ Odluka o davanju koncesije za luku nautičkog turizma marina ACI Rab, Županijskog poglavarstva Primorsko-goranske županije („Službene novine PGŽ“ broj 14/99)

Ugovor o koncesiji za luku nautičkog turizma marina ACI Rab potpisan je 6. srpnja 1999. što znači da je koncesija dana do 2003. godine.

itd.

Iz naprijed navedenih Odluka vidljivo je kada i na koji način su pojedine županije ispoštovale odredbe Zakona o morskim lukama i dale koncesije za korištenje pomorskog dobra u lukama posebne namjene ACI d.d. Opatija. Dakle, nedvojbeno možemo ustvrditi da su koncedenti (davatelji koncesije) za ACI marine u periodu od 1998. do 2003. bile županije što je po našem mišljenju krucijalna činjenica za praćenje daljnjih događaja vezanih za koncesioniranje ovih marina i statusnih promjena u samom trgovačkom društvu ACI d.d. Opatija.

U međuvremenu je donesena Uredba o dopuni Zakona o morskim lukama⁷¹ i Zakon o dopunama Zakona o morskim lukama.⁷² Uz neznatne razlike koje se npr. odnose na to tko daje suglasnost za produženje koncesije i sl. ova dva propisa su gotovo identična po svome sadržaju. Za naš rad je bitna novina koja je uvedena ovim propisima, a kojom se Vladi Republike Hrvatske daje mogućnost da na zahtjev ovlaštenika može produžiti razdoblje koncesije na ukupno 50 godina te izmijeniti i ostale uvjete iz odluke i ugovora o koncesiji uz određene uvjete. Na koje se to točno koncesije odnosi, na koje luke i pod kojim uvjetima nećemo sada eksplicirati jer će o tome biti više riječi u nastavku teksta, ali je bitno registrirati sam izričaj propisa koji se prvi put na ovaj način pojavio u našem pozitivnom zakonodavstvu.

No, vratimo se praćenju konzumiranja koncesije na pomorskom dobru u luci posebne namjene na primjeru ACI marine Rab. Dakle, koncesija Primorsko-goranske županije je sukladno Ugovoru o koncesiji isticala 7. srpnja 2003.

Upravo zbog te činjenice, ali i činjenice da i dosta drugih koncesija na lukama posebne namjene ističe upravo u 2003. godini Upravni odjel za pomorstvo, promet i veze Primorsko-goranske županije je 8. travnja 2003. uputio Županijskom poglavarstvu na usvajanje Prijedlog kriterija u pogledu daljnjeg načina korištenja luka.⁷³ Iz tog dokumenta je vidljivo da je ACI d.d. Opatija kao koncesionar imao obvezu da plaća koncesijsku naknadu u iznosu od 11.847 kuna stalni dio i 2,5% od prometa kao promjenjivi dio.

Dana 27. svibnja 2003. Ured državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji, Služba za gospodarstvo zaprimila je Zahtjev za davanje koncesije u luci za posebne namjene marina Rab (marina ACI Rab) od strane Grada Raba.⁷⁴ U svome zahtjevu Grad Rab je istaknuo da je dosadašnji koncesionar nije plaćao uredno svoje obveze prema koncedentu (županiji), a niti je uredno izvršavao uplatu boravišne pristojbe (gradu), nije učestvovao ni na koji način u održavanju

---

⁷¹ Uredba o dopuni Zakona o morskim lukama („Narodne novine“ broj 137/99)

⁷² Zakon o dopunama Zakona o morskim lukama („Narodne novine“ broj 97/00)

⁷³ Vidi na www.pgz.hr

⁷⁴ Zahtjev za davanje koncesije u luci za posebne namjene Rab, Grada Raba, Klasa:342-01/03-01/07, Urbroj:2169-01-01-03-01, od 19. svibnja 2003.

luke, kao što je čišćenje putem lokalnog ronilačkog kluba, a totalnu nebrigu su pokazali neulaganjem u održavanje pontona koji su postali latentna opasnost za plovila u luci Rab. Grad Rab je predložio da se koncesija dodjeli gradskom komunalnom društvu Dundovo d.o.o. iza koga Grad Rab kao njegov osnivač staje u materijalnom i svakom drugom smislu, a uz zahtjev je dostavio i Studiju gospodarske opravdanosti.⁷⁵

Dana 27. lipnja 2003. stigao je Zahtjev za produženje razdoblja koncesije za luku posebne namjene - luku nautičkog turizma marinu ACI Rab, od strane Adriatic Croatia International Club d.d.⁷⁶ Uz Zahtjev ACI d.d. je predao Studiju gospodarske opravdanosti za luku nautičkog turizma ACI marina Rab napravljenu u lipnju 2003.

Dana 4. srpnja 2003. stiže i Zahtjev za dodjelu koncesije od strane gradskog komunalnog društva Dundovo d.o.o. iz Raba u kojem iskazuju svoju namjeru da se kandidiraju za dobivanje koncesije za marinu u luci Rab i još neke lokacije na otoku Rabu.⁷⁷

A dana 7. srpnja 2003. stiže i Zahtjev za proširenje lučkog područja Lučke uprave Rab na luku posebne namjene Rab.⁷⁸ Napominjemo da je položaj marine u luci Rab specifičan jer se ta luka posebne namjene nalazi unutar luke otvorene za javni promet nad kojom ingerencije upravljanja ima Županijska lučka uprava Rab, te se ovaj zahtjev mora sagledati i iz tog aspekta.

Istog dana odnosno 7. srpnja 2003. na zahtjev za davanjem mišljenja od strane ACI-a⁷⁹ Poglavarstvo Grada Raba donijelo je zaključak u kojem Trgovačkom društvu ACI d.d. Opatija ne daje suglasnost, odnosno pozitivno mišljenje za dobivanje koncesije za marinu u luci Rab⁸⁰ iz razloga što ACI d.d nije adekvatno brinuo o toj luci, nije uredno izvršavao svoje obveze glede boravišne pristojbe prema Gradu Rabu i glede koncesijske naknade prema davatelju koncesije (PGŽ). Opetovano ponavljaju da smatraju da bi gradsko komunalno trgovačko društvo Dundovo d.o.o. uz potpunu podršku Grada Raba bilo puno bolji i adekvatniji koncesionar od ACI-a.

---

⁷⁵ Studija gospodarske opravdanosti dodjele koncesije na pomorskom dobru za luke posebne namjene – luku nautičkog turizma u gradskoj luci Rab s pokazateljima ulaganja i prijedlogom daljnjeg korištenja u odnosu na programe razvoja, Project Management Consulting d.o.o. Rijeka, Rab, ožujak 2003.

⁷⁶ Zahtjev za produženje razdoblja koncesije za luku posebne namjene - luku nautičkog turizma marinu ACI Rab, od strane Adriatic Croatia International Club d.d., 374/03, od 23. lipnja 2003.

⁷⁷ Zahtjev za dodjelu koncesije od strane gradskog komunalnog društva Dundovo d.o.o. iz Raba, Broj:11/01-2003, od 30. lipnja 2003.

⁷⁸ Zahtjev za proširenje lučkog područja Lučke uprave Rab na luku posebne namjene Rab, od strane Lučke uprave Rab od 4. srpnja 2003.

⁷⁹ Dopis Adriatic Croatia International Club d.d., Gradu Rabu, Traženje mišljenja o produženju razdoblja koncesije za luku posebne namjene luku nautičkog turizma ACI marina Rab, od 30. lipnja 2003.

⁸⁰ Zaključak Poglavarstva Grada Raba, Klasa:022-01/02-01/03-37, Urbroj:2169-01-01-01/03-23, sa sjednice održane 7. srpnja 2003.

Dana 8. srpnja 2003. stiglo je i Rješenje Lučke kapetanije Rijeka⁸¹ kojim se odbija zahtjev Ureda državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji, Službe za gospodarstvo, odsjeka za pomorstvo za izdavanje suglasnosti za produženje razdoblja koncesije za luku posebne namjene – luku nautičkog turizma marinu ACI Rab. Kao razloge za odbijanje Lučka kapetanija je navela da je prilikom inspekcijskog pregleda iz 2001. utvrđeno da gatovi koji služe za privez plovila u luci ACI Rab sačinjeni od plutajućih pontona nisu upisani u očevidnik plutajućih objekata Lučke kapetanije Rijeka, da od Hrvatskog registra brodova nemaju ishodovano odobrenje načina sidrenja i vezivanja sa dozvoljenim brojem plovila, da od Hrvatskog registra brodova nemaju važeću svjedodžbu o sigurnosti plutajućeg objekta te da morski dio predmetne luke nema uporabnu dozvolu što je suprotno odredbama Pomorskog zakonika. Rješenjem sa tog inspekcijskog pregleda naloženo je da se uočene neispravnosti imaju ukloniti u roku od 60 dana. Na ponovnom inspekcijskom pregledu 2002. utvrđeno je da nedostaci nisu uklonjeni i izdano je Rješenje⁸² o zabrani priveza brodice te bilo koja druga upotreba navedenih gatova koji su sastavni dio predmetne luke posebne namjene – marine ACI Rab, a koje je i danas na snazi. Postavlja se pitanje kako je moguće da jedno trgovačko društvo pogotovo ako je u 70% državnom vlasništvu može uopće djelovati nakon jednog ovakvog rješenja nadležnog državnog tijela? Jedini mogući odgovor je da je to izrugivanje pravnoj državi par excellence.

Naprijed navedeni stav jedinice lokalne samouprave na čijem se području luka i nalazi kao i ovakav decidirani stav Lučke kapetanije odgađaju odluku Primorsko-goranske županije koja poštujući zakonsku proceduru putem stručnih službi u uredu državne uprave⁸³ cijeli predmet šalje 5. rujna 2003. Stručnom tijelu za ocjenu koncesija PGŽ-a,⁸⁴ da donese svoj nalaz i mišljenje.

I tako vrijeme neumitno teče naprijed, a ACI d.d. koristi i dalje luke bez koncesije, a u međuvremenu donosi se 25. rujna 2003. Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama.⁸⁵ Zakon je objavljen 7. listopada 2003., a stupio je na snagu 15. listopada 2003. U člancima od 16. do 38. regulirane su koncesije i način koncesioniranja. Sam postupak davanja koncesije i kriteriji za ocjenu ponuda pobliže su određeni donošenjem Uredbe o postupku davanja koncesije na

---

⁸¹ Rješenje Lučke kapetanije Rijeka, Klasa:UP/I 342-01/03-01/321, Urbroj:530-09-02-2003-2, od 8. srpnja 2003.

⁸² Rješenje Lučke kapetanije Rijeka, Klasa:UP/I 342-24/02-03/07, Urbroj:530-03-02-02-02, od 14. ožujka 2002.

⁸³ U to vrijeme je Ured državne uprave, Služba za gospodarstvo PGŽ-e bila nadležna za provođenje postupka za dodjelu koncesija na pomorskom dobru, što je kasnije prešlo u djelatnosti samoupravnog dijela županije.

⁸⁴ Dopis Ureda državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji, Služba za gospodarstvo, Upravnom odjelu za pomorstvo, promet i veze, Stručnom tijelu za ocjenu koncesija, Klasa:342-01/03-01/979, Urbroj:2170-76-03/03-06, od 5. rujna 2003.

⁸⁵ Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama („Narodne novine“ br. 158/03, 100/04 – v. članak 82. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o gradnji, danom stupanja na snagu tog zakona 28. srpnja 2004. prestaje važiti odredba čl.87. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama i 141/06)

pomorskom dobru,⁸⁶ te kasnije Uredbom o izmjenama Uredbe o postupku davanja koncesije na pomorskom dobru⁸⁷ i Uredbom o izmjenama i dopunama Uredbe o postupku davanja koncesije na pomorskom dobru.⁸⁸

4. IZMJENA ODLUKE O KONCESIJAMA

Dana 11. kolovoza 2004. objavljena je Uredba o uvjetima kojima moraju udovoljavati luke,⁸⁹ koja je svojim odredbama odredila temeljne uvjete za sve luke i neke posebne koje vrijede samo za luke posebne namjene.

Istoga dana objavljena je i Uredba o razvrstaju luka otvorenih za javni promet i luka posebne namjene,⁹⁰ koja je stupila na snagu 19. kolovoza 2004. Za predmet našeg rada bitan je članak 10. ove Uredbe koji u stavku 1. alineja 2. luku nautičkog turizma definira kao: „*luku koja služi za prihvata i smještaj plovila, te je opremljena za pružanje usluga korisnicima i plovilima...*“, a u alineji 7. određuje da: „**lukom u sustavu podrazumijeva se zbir najmanje pet luka iste vrste i kategorije koje djeluju na području najmanje pet županija pod istim standardima poslovanja.**“ Ovakva definicija „luke u sustavu“ sadrži u sebi izričaj „pod istim standardima poslovanja“ koji je jedan vrlo rastegljiv pojam i pravno bi bio teško odrediv, jer na primjer kakva je razlika u standardu poslovanja marine Rab u koncesiji ACI d.d. Opatija i standardu poslovanja marine Frapa u koncesiji Laguna trade d.o.o. Rogoznica. I jedna i druga marina moraju ispunjavati pozitivnim propisima određene uvjete, a ako bi mjerilo standarda poslovanja bila opremljenost marine i kvaliteta pružanja usluga onda mjereći parametrima nagrađivanja diferencija je velika, jer marina Frapa je već nekoliko godina proglašena za najbolju marinu na Jadranu. Pored navedene postoji još samo jedna razlika, a to je da samo i isključivo ACI d.d. Opatija u Republici Hrvatskoj ispunjava uvjet „*zbir najmanje pet luka iste vrste i kategorije koje djeluju na području najmanje pet županija*“, a to iskarikirano do krajnosti znači da između alineje 7. i ACI-a možemo staviti znak jednakosti, odnosno da je ta alineja posvećena isključivo ACI-u. Razlog donošenja alineje 7. postaje očigledan u članku 11. Uredbe čiji dio glasi: „*Luke posebne namjene od značaja za Republiku Hrvatsku su:...luke u sustavu iz članka 10. ove Uredbe.*“ A ovo prevedeno znači da koncesiju za sve te luke posebne namjene daje Vlada Republike Hrvatske umjesto županijskih poglavarstava kako je bilo do tada.

---

⁸⁶ Uredba o postupku davanja koncesije na pomorskom dobru („Narodne novine“ broj 23/04)

⁸⁷ Uredba o izmjenama Uredbe o postupku davanja koncesije na pomorskom dobru („Narodne novine“ broj 101/04)

⁸⁸ Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o postupku davanja koncesije na pomorskom dobru („Narodne novine“ broj 39/06)

⁸⁹ Uredba o uvjetima kojima moraju udovoljavati luke („Narodne novine“ broj 110/04)

⁹⁰ Uredba o razvrstaju luka otvorenih za javni promet i luka posebne namjene („Narodne novine“ broj 110/04)

U međuvremenu ACI d.d. ne plaća nikakvu naknadu nikome. I onda dana 25. siječnja 2007. Vlada Republike Hrvatske donosi kontroverznu i po našem mišljenju protupravnu Odluku o izmjeni odluka o koncesiji pomorskog dobra u svrhu gospodarskog korištenja luka posebne namjene – luka nautičkog turizma Pula, Rab, Šimuni, Žut, Skradin, Trogir, Milna, Vrboska, Palmižana i Korčula⁹¹.

4. 1. Analiza Odluke

Odluka je donesena na sjednici Vlade Republike Hrvatske održanoj 25. siječnja 2007., a objavljena je 5. veljače 2007., te je stupila na snagu danom objave. Koji je razlog takve hitnosti da Odluka nije stupila na primjer 8 dana po objavljivanju nije nam poznato. O tome koliko je to pravno utemeljeno moglo bi se diskutirati, ali to nije predmet ovog rada.⁹²

Odluka se temelji na članku 22. stavak 2. ZPDML⁹³, a u vezi s člankom 11. stavak 1. alineja 7. Uredbe o razvrstaju luka otvorenih za javni promet i luka posebne namjene.⁹⁴ Članak 11. Uredbe u navedenoj alineji govori o „lukama u sustavu“, a luke u sustavu su određene u članku 10. iste Uredbe kao „zbir najmanje pet luka iste vrste i kategorije koje djeluju na području najmanje pet županija pod istim standardima poslovanja“.

Čl.22.ZPDML glasi:

„Županijsko poglavarstvo može iznimno, na zahtjev ovlaštenika, za koncesiju iz članka 20. stavka 2. ovoga Zakona uz suglasnost Vlade Republike Hrvatske, produžiti rok trajanja koncesije na ukupno 30 godina, te sukladno tome izmijeniti i ostale uvjete iz odluke i ugovora o koncesiji u sljedećim slučajevima:

- ako nove investicije to gospodarski opravdavaju,
- ako nastupi viša sila.

Vlada Republike Hrvatske može iznimno, na zahtjev ovlaštenika, za koncesiju iz članka 20. stavka 3. ovoga Zakona produžiti rok trajanja na ukupno 60 godina, te sukladno tome izmijeniti i ostale uvjete iz odluke i ugovora o koncesiji iz razloga navedenih u stavku 1. ovoga članka.“

---

⁹¹ Odluka o izmjeni odluka o koncesiji pomorskog dobra u svrhu gospodarskog korištenja luka posebne namjene – luka nautičkog turizma Pula, Rab, Šimuni, Žut, Skradin, Trogir, Milna, Vrboska, Palmižana i Korčula („Narodne novine“ br. 13/07)

⁹² O tome vidi više npr. u Račan, Agata „Stupanje na snagu i početak primjene zakona“, Novi informator, br.5362.-5363., od 27. srpnja 2005.

⁹³ Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama („Narodne novine“ br. 158/03, 100/04 – v. članak 82. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o gradnji, danom stupanja na snagu tog zakona 28. srpnja 2004. prestaje važiti odredba čl.87. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama i 141/06)

⁹⁴ Uredba o razvrstaju luka otvorenih za javni promet i luka posebne namjene („Narodne novine“ br. 110/04)

Dakle Vlada RH može:

- iznimno produžiti rok trajanja koncesije,
samo na zahtjev ovlaštenika,
za koncesiju iz članka 20 stavak 3. ZPDML,
produžiti rok trajanja koncesije na ukupno 60 godina,
izmijeniti i ostale uvjete iz odluke i ugovora o koncesiji iz razloga navedenih u
stavku 1. članka 22. Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama.

4. 1. 1. Iznimno produženje

Riječ iznimka, odnosno iznimno znači da se nešto ne događa redovno samo po sebi, nego da se radi o činu koji nije pravilo. Kada je nastupila ta iznimna situacija procjenjuje donositelj, u ovom slučaju Vlada Republike Hrvatske primjenom diskrecione ocjene kojoj parametri nisu nigdje propisani niti makar naznačeni u bilo kom smislu. Zbog toga se ovaj segment Odluke ne može u tom pogledu komentirati jer je to jednostavno pravo koje je dano i kao takvo ga treba poštivati.

Ako pretpostavimo da je Vlada ocijenila da je navedena iznimka upravo nastupila i da je treba primijeniti definitivno smatramo da se ostali uvjeti nisu ispunili.

4. 1. 2. Samo na zahtjev ovlaštenika

Dakle *conditio sine qua non* za Odluku je:

da postoji ovlaštenik (koncesije), odnosno koncesionar i
da je taj koncesionar podnio zahtjev za produženjem koncesije.

Tako se za ovlaštenika po našem mišljenju ne može smatrati trgovačko društvo ACI d.d. Opatija kojem je koncesija istekla 2003. godine (primjerice u marini ACI Rab). Prema našem mišljenju ovlaštenik koji može podnijeti zahtjev može biti samo koncesionar koji ima važeću koncesiju kojoj rok trajanja nije istekao. U suprotnom bi se morao raspisati javni natječaj za novog koncesionara sukladno pozitivnim propisima.

Ako bi se čak i prihvatilo da ACI ima status ovlaštenika jer je svoj zahtjev za produženjem poslao par dana prije isteka koncesije dane 1999. do 2003. postavlja se pitanje razumnog roka u kojem se o tome mora odlučiti. Od prestanka koncesije ACI-u 2003. do Odluke iz 2007. prošlo je skoro 4 godine, dakle gotovo isto vrijeme na koje je dana koncesija 1999. Smatramo da je produženje koncesije nakon tog roka eklatantno kršenje smisla odredbe članka 22. ZPDML, jer ako bi se prihvatilo da je taj rok neodređen, imali bi smo mogućnost da recimo osnovna koncesija bude dana na recimo 4 godine i da se 10 godina po isteku iste produži za recimo 20 godina, jer je zahtjev za produženje dan jedan dan prije isteka osnovne koncesije. Teoretski bi neki koncesionar tako mogao dobiti koncesiju praktički na neodređeno vrijeme iako je u članku 20. stavak 1. ZPDML određeno

da se koncesije daju na rok od 5 godina do 99 godina. Drugo i još kontroverznije je pitanje narušava li se na taj način načelo tržišnog natjecanja pogodovanjem jednom koncesionaru? Ovom prilikom upozoravamo samo na članak 49. stavak 1. i 2. Ustava Republike Hrvatske koji glasi:

„Poduzetnička i tržišna sloboda temelj su gospodarskog ustroja Republike Hrvatske. Država osigurava svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu. Zabranjena je zlouporaba monopolskog položaja određenog zakonom.“

4. 1. 3. Koncesija iz članka 20. stavak 3. ZPDML

Iznimno produženje na zahtjev ovlaštenika daje se za koncesiju iz članka 20. stavka 3. ZPDML. Članak 20. ZPDML glasi:

„Koncesija se daje na rok od 5 do 99 godina.“

Koncesiju za gospodarsko korištenje pomorskog dobra, te za korištenje ili gradnju građevina od važnosti za županiju daje županijsko poglavarstvo na rok do najviše 20 godina, a prethodni postupak provodi nadležno upravno tijelo u županiji.

Koncesiju za gospodarsko korištenje pomorskog dobra, koja obuhvaća korištenje ili gradnju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku daje Vlada Republike Hrvatske na rok do 50 godina, a prethodni postupak provodi Ministarstvo.

Koncesiju koja obuhvaća gradnju novih građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku, koja zahtijeva velika ulaganja, te se ukupni gospodarski učinci ne mogu ostvariti u roku od 50 godina, Vlada Republike Hrvatske daje na rok od preko 50 godina uz suglasnost Hrvatskoga sabora.

Građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku određene su propisima iz područja prostornog uređenja, a građevine od važnosti za županiju smatraju se sve ostale građevine.

Prilikom određivanja roka za koncesiju uzima se u obzir namjena, opseg i visina potrebnih ulaganja, te ukupni gospodarski učinci koji se postižu koncesijom.

Iznimno, ako je određeni projekt u interesu Republike Hrvatske ili ako to ocjeni opravdanim, Vlada Republike Hrvatske uvijek može odlučiti o raspisivanju javnog prikupljanja ponuda i davanju koncesije na pomorskom dobru.

U slučaju promjene namjene prostora koje je obuhvaćeno koncesijom, promjenom dokumenata prostornog uređenja, ovlaštenik koncesije može zatražiti promjenu namjene koncesije u kojem slučaju davatelj koncesije može odlučiti o izmijeni odluke o koncesiji te utvrditi nove uvjete, opseg i obuhvat korištenja pomorskog dobra.“

Dakle ponavljamo članak 20. stavak 3. glasi:

„Koncesiju za gospodarsko korištenje pomorskog dobra, koja obuhvaća korištenje ili gradnju građevina od važnosti za Republiku Hrvatsku daje Vlada Republike Hrvatske na rok do 50 godina, a prethodni postupak provodi

Ministarstvo.“, što upućuje na to da su gatovi sa pontonima za privez i zgrade u naprijed poimenično navedenim marinama od važnosti za Republiku Hrvatsku. Prije svega iznosimo svoje mišljenje da pontoni nisu građevine nego su to plutajući objekti koji moraju biti upisani u očevidnik plutajućih objekata i za njihovu upotrebu je nužno od Hrvatskog registra brodova ishodovati odobrenje načina sidrenja i vezivanja sa dozvoljenim brojem plovila, kao i svjedodžbu o sigurnosti plutajućeg objekta. Na stranu sada činjenica da kako smo naprijed citirali državna tijela (Rješenja Lučke kapetanije) neki (a možda i većina) pontoni nisu registrirani, nemaju svjedodžbe i da su luke napravljene bez uporabnih dozvola, a da se pitanje imovine, posebice nekretnina, ne može sa sigurnošću utvrditi (vidljivo npr. iz naprijed citiranog nalaza revizorske kuće ili Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja). Ako je tome tako onda se postavlja pitanje zbog čega država te važne građevine na pomorskom dobru koje nije u vlasništvu nikoga pa ni države daje jednom trgovačkom društvu točnije dioničkom društvu u kome su dioničari i privatne osobe bez javnog natječaja ako članak 20. stavak 7. ZPDML eksplicitno predviđa:

„Iznimno, ako je određen projekt u interesu Republike Hrvatske ili ako to ocjeni opravdanim, Vlada Republike Hrvatske uvijek može odlučiti o raspisivanju javnog prikupljanja ponuda i davanju koncesije na pomorskom dobru.“

Postavlja se pitanje ako nije ocjenjeno da je to od interesa za Republiku Hrvatsku u čijem je onda interesu ovaj „projekt“ 10 marina na najatraktivnijim mjestima na Jadranu?

4. 1. 4. Produžiti rok trajanja koncesije na ukupno 60 godina

Ovdje mislimo da nije ništa sporno s time što treba podvući činjenicu da osnovna koncesija i rok na koji se produžava skupa moraju maksimalno iznositi 60 godina.

4. 1. 5. Izmjena i ostalih uvjeta iz odluke i ugovora o koncesiji iz razloga navedenih u članku 22. stavak 1. ZPDML

Ovaj stavak u svome dijelu daje ovlasti Vladi RH da izmijeni i ostale uvjete iz odluke i ugovora o koncesiji iz razloga navedenih u članku 22. stavak 1. ZPDML. A ti razlozi su taksativno navedeni u stavku 1. i to su:

- a) ako nove investicije to gospodarski opravdavaju
- b) ako nastupi viša sila.

Dakle, ovaj dio govori koji su to razlozi koji mogu ponukati Vladu Republike Hrvatske da izmijeni uvjete iz odluke i ugovora o koncesiji, ali to po našem mišljenju ne daje ovlasti Vladi RH da mijenja koncesije drugih koncedenata nego samo može da izmijeni uvjete iz svojih koncesija, a ne iz koncesija koje su primjerice dale županije.

Prema našem mišljenju na ovaj način država je preko postupaka Vlade uzela sebi prerogative koji joj ne pripadaju.

4. 1. 6. Članci od I – XII Odluke o izmjeni Odluka

U članku I Odluke navodi se da luke posebne namjene – luke nautičkog turizma Pula, Rab, Šimuni, Žut, Skradin, Trogir, Milna, Vrboska, Palmižana i Korčula su luke od značaja za Republiku Hrvatsku sukladno već spomenutom i obrazloženom članku 11. stavku 1. alineji 7. Uredbe o razvrstaju luka otvorenih za javni promet i luka posebne namjene.

U člancima od II. do XII. navodi se kako se mijenjaju sljedeće odluke županijskih poglavarstava:

- Odluka o davanju koncesije na pomorskom dobru u svrhu gospodarskog korištenja luka nautičkog turizma (za luku ACI Pula), objavljena u Službenim novinama Istarske županije 7/98
- Odluka o davanju koncesije za luku nautičkog turizma marina ACI Rab, objavljena u Službenim novinama Primorsko-goranske županije 14/99
- Odluka o koncesiji pomorskog dobra u svrhu gospodarskog korištenja luke posebne namjene – luke nautičkog turizma odluka Županijskog poglavarstva Zadarske županije, Klasa:342-01/98.01/25, Ur.broj:2198/1-03-2 od 7. srpnja 1998. – po svemu sudeći nije nigdje objavljena
- Odluka o koncesiji na pomorskom dobru u svrhu gospodarskog korištenja luke posebne namjene – luke nautičkog turizma Žut objavljena u Službenom vjesniku Šibensko-kninske županije 5/99
- Odluka o koncesiji pomorskog dobra u svrhu gospodarskog korištenja luke posebne namjene – luke nautičkog turizma Skradin, objavljena u Službenom vjesniku Šibensko-kninske županije 5/99
- Odluka o davanju na uporabu i korištenje luke posebne namjene – luke nautičkog turizma u Trogiru, objavljena u Službenom glasniku Splitsko-dalmatinske županije 7/97 i 8/98
- Odluka o koncesiji pomorskog dobra u svrhu uporabe i gospodarskog korištenja luke posebne namjene - luke nautičkog turizma Milna, objavljena u Službenom glasniku Splitsko-dalmatinske županije 4/99
- Odluka o davanju na uporabu i korištenje luke posebne namjene – luke nautičkog turizma u Vrboskoj, objavljena u Službenom glasniku Splitsko-dalmatinske županije 7/97 i 8/98
- Odluka o koncesiji pomorskog dobra u svrhu uporabe i gospodarskog korištenja luke posebne namjene - luke nautičkog turizma Palmižana, objavljena u Službenom glasniku Splitsko-dalmatinske županije 4/99
- Odluka o koncesiji pomorskog dobra u svrhu gospodarskog korištenja luke posebne namjene - luke nautičkog turizma Korčula, odluka Poglavarstva Dubrovačko-neretvanske županije, Klasa:947-01/99-01/08, Ur.broj:2117/1-03-99-2 od 15. veljače 1999. – po svemu sudeći nije nigdje objavljena

U svim Odlukama promijenjen je članak koji se odnosi na rok trajanja koncesije i u svima je taj rok produžen do 31. prosinca 2030. godine, a u tri Odluke (za

luke Trogir, Vrbosku i Korčulu) promijenjene su i odredbe o promjenjivom dijelu naknade te je propisano 2,5% od prihoda luke godišnje.

Ono što je bitno je to da je Vlada Republike Hrvatske svojom Odlukom o izmjeni odluka promijenila Odluke čak šest jedinica regionalne samouprave što je po našem mišljenju nedopustivo, jer izvršna vlast ne može jednostrano mijenjati odluke jedinica regionalne samouprave bez provođenja određene procedure.

Čak i kada bi Vlada RH imala legalno mogućnost promijene odluka jedinica regionalne samouprave smatramo da se ne može mijenjati odluka koja je u svojem sadržajnom dijelu već konzumirana. Ako je primjera radi Odluka o koncesiji za ACI marinu Rab dana 1999. sa rokom trajanja do 2003. po našem mišljenju nije zakonito da se ta konzumirana odluka o koncesiji produžava 2007. godine jer je to izigravanje smisla pozitivnih propisa i same Odluke o koncesiji, a drugo na taj način se spriječilo da se ide u raspisivanje novog natječaja za koncesiju (što je izgleda i bio osnovni cilj), iako je bilo zainteresiranih kandidata (o tome smo prije u tekstu potanko obrazlagali) što je suprotno odredbama Ustava Republike Hrvatske i pozitivnih propisa o tržišnom natjecanju.

U članku XII Odluke o izmjeni kao razlog se navodi realizacija Programa razvoja iznesena u Studiji gospodarske opravdanosti koja nije nigdje objavljena. Ako uzmemo u obzir vlasničku strukturu ACI d.d. u kome je država preko HFP-a i fondova suvlasnik 70% onda ovo slično na pravni igrokaz ili igranje sa pravom.

4. 1. 7. Članak XIII Odluke o izmjeni Odluka

U ovom članku su nametnute određene obveze ovlašteniku koncesije ACI-u. Interesantan je izričaj u stavcima 1. i 2. koji spominju ovlaštenike koncesija, dakle množinu kao da ih ima više, što je pomalo čudno i smiješno ako se zna da je kompletna Odluka o izmjeni Odluka donesena samo radi jednog jedinog koncesionara.

ACI je obavezan da u roku od 12 mjeseci od dana donošenja Odluke o izmjeni Odluka (dan donošenja je 25. siječnja 2007. godine), dostave sve građevinske dozvole prema stvarno izvedenom stanju za sve luke posebne namjene i izrade geodetske elaborate lučkog područja za svaku luku koje moraju dostaviti Povjerenstvu za granice pomorskog dobra nadležne županije i Područnom uredu za katastar.

Prema našim saznanjima koje imamo na primjer za luku posebne namjene ACI marina Rab, u trenutku pisanja ovog rada, propisani rok od 12 mjeseci je istekao, a ACI nije dostavio građevinsku dozvolu za predmetnu marinu. Napominjemo da je još uvijek na snazi Rješenje Lučke kapetanije o zabrani rada za istu marinu, a također je podnesena i kaznena prijava zbog građenja bez građevne dozvole prilikom zadnjeg renoviranja pontona u luci Rab. Isto tako nije dostavljen ni geodetski elaborat lučkog područja. Postavlja se pitanje koje su posljedice ovog nedostavljanja ili dostavljanja iza propisanog roka? Ako posljedica nema onda je ovo mrtvo slovo na papiru, a vidjeli smo da ACI- u ovakvo „probijanje rokova“ nije bilo strano u povijesti, pogotovo ako za to nisu snosili nikakve konzekvence.

U članku XV stavak 3. zato eksplicitno stoji da „ovlaštenici koncesija“ koji ne ispune obveze iz točke XIII gube sva prava određena ovom Odlukom. Na potezu je pravna država.

Interesantan je i stavak 3. članka XIII kojeg u cijelosti citiramo:

„U slučaju pogrešne uknjižbe prava vlasništva ovlaštenika koncesije na nekretninama, koje čine pomorsko dobro, obvezuju se ovlaštenici koncesije dostaviti tabularne izjave, radi upisa pomorskog dobra u zemljišnim knjigama.“

Nije nam jasno na što se ovdje konkretno misli jer ako je ACI uknjižen kao vlasnik na nekoj nekretnini onda ta nekretnina nije mogla biti davana u koncesiju sve dok se ne proglasi pomorskim dobrom. Način određivanja granica pomorskog dobra se kroz povijest mijenjao, ali u svakom slučaju nigdje se ne predviđa davanje tabularne izjave radi upisa pomorskog dobra u zemljišnim knjigama. U slučaju kada se neka nekretnina koja je bila po bilo kom valjanom pravnom osnovu upisana u vlasništvo bilo koje osobe, rješenjem nadležnog tijela proglasi za pomorsko dobro, došlo je do izvlaštenja temeljem zakona, a kod izvlaštenja⁹⁵ nema davanja nikakve tabularne izjave, koja je uvijek svojevolumni i svjestan čin, a izvlaštenje je u pravilu uvijek čin javne vlasti protivno volji onoga koji se izvlašćuje, jer da nije tako izvlaštenje ne bi ni bilo potrebno, no to je tema za neki drugi rad.⁹⁶

4. 1. 8. Članak XIV Odluke o izmjeni Odluka

Ovim člankom Vlada RH daje ovlaštenje Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske da zaključi nagodbu s ovlaštenicima koncesije (ACI-em) o naplati dospjelih koncesijskih naknada za razdoblje od 1998. do 2000. godine i to u roku od 15 dana od dana donošenja Odluke o izmjeni Odluke (donesena 25. siječnja 2007.), dakle do 9. veljače 2007. Nadalje se daje napatuk da se nagodba treba zaključiti na način da se ukupna dugovanja plate u jednom obroku i u roku od 15 dana od dana potpisa nagodbe.

Ono što ostaje nejasno u čije ime treba da nastupa Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, jer ako su dugovi napravljeni prema pojedinim županijama u čije ime i za čiji račun onda treba sklopiti nagodbu? Naime ako je dug napravljen prema drugom subjektu, a jeste (primjer ACI marine Rab prema Gradu Rabu, odnosno Primorsko-goranskoj županiji) onda je nejasno kako neki treći subjekt pa bio on i država može naplaćivati u svoju korist tuđe potraživanje. Tezu iz koje je vjerojatno proizašlo ovakvo stajalište da Republika Hrvatska ima izvornu vlast

⁹⁵ O izvlaštenju vidi više kod Cnić, Jadranko „Komentar zakona o izvlaštenju“, Informator, Zagreb 1994.

⁹⁶ Tako npr. „Javne isprave na temelju kojih se upisuje pravo vlasništva nekretnine jesu i ovršne odluke sudova i drugih nadležnih tijela koje moraju, također, sadržavati točnu oznaku zemljišta (nekretnine) glede kojeg će se upisati pravo vlasništva. Ali, ovršne odluke sudova i drugih nadležnih tijela nemaju clausulu intabulandi jer se na temelju njih upisuje pravo vlasništva i protiv volje dosadašnjeg zemljišnoknjižnog vlasnika, bez obzira da li taj upis ima samo deklaratorni karakter (radi publiciteta prava vlasništva koje je stečeno izvanknjižno) ili konstitutivan značaj (kao npr. u slučaju kada ovršna odluka zamjenjuje tabularnu ispravu koju je bio dužan izdati knjižni prednik, a nije ispunio tu svoju obvezu u paricijskom roku).“ - Simonetti, Petar u „Rasprave iz stvarnog prava“, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka 2001., str.53.

na pomorskom dobru iz koje proizlaze i ovlaštenja za druge subjekte po našem mišljenju ne treba miješati sa imovinsko-pravnim pitanjima, jednostavno zato što se između vlasti i vlasništva ne može povući znak jednakosti jer oni su dva potpuno različita pojma iako mogu i imaju veliki utjecaj jedan na drugoga.

Isto tako ako je propisan način zaključenja nagodbe onda se postavlja pitanje samog termina nagodbe ako se subjekti nemaju o čemu dogovarati, odnosno nagađati jer prema izričaju stavka 2. ovog članka ovo više liči na ultimativni naredbodavni akt donesen sa pozicije sile, a ne kao polazne točke za nagodbu.

4. 1. 9. Članak XV Odluke o izmjeni Odluka

U stavku 1. ovog članka ovlašćuje se ministar resornog ministarstva da nakon što ovlaštenici koncesije dostave tabularne izjave radi upisa pomorskog dobra, te nakon što plate naknade po nagodbi, sklopi ugovor o koncesiji pomorskog dobra (za luke posebne namjene – luke nautičkog turizma Pula, Rab, Šimuni, Žut, Skradin, Trogir, Milna, Vrboska, Palmižana i Korčula, a koje su u sastavu društva ACI d.d. – članak I Odluke o izmjeni Odluka) s kojim će se detaljno urediti ovlaštenja „Davatelja koncesije“ te prava i obveze „Ovlaštenika“ posebice u odnosu na zaštitu okoliša, održavanja luke, osiguranje luke, praćenje investicija i ispunjanja obveza iz članka XIII Odluke o izmjeni Odluka. Ovdje opet moramo iznijeti naš stav da je dvojbena davanje tabularnih izjava kojima se omogućuje upis pomorskog dobra. Naime granica pomorskog dobra se određuje u postupku propisanom zakonom i za upis pomorskog dobra nije nužna nikakva tabularna izjava jer je to postupak koji je izjednačen sa postupkom izvlaštenja po svojim konzekvencama. U zemljišnim knjigama se čini vidljivim status pomorskog dobra što je jedna posebna i specifična vrsta upisa. Nadalje ako ostavimo po strani pitanje kome se plaća naknada po nagodbi dolazimo opet do pitanja kakav to sad novi ugovor o koncesiji treba sklopiti ministar resornog ministarstva. Naime ako su Odlukom o izmjeni Odluke produženi rokovi trajanja postojećih koncesija do 2030. godine, onda se postavlja pitanje misli li se tu možda na sklapanje dodatka osnovnom ugovoru? Ako se misli na potpuno novi ugovor onda se postavlja pitanje kakav je pravni status već sklopljenih ugovora? Isto tako ostaje nejasno tko je onda stvarni „Davatelj koncesije“ jesu li to dosadašnji davatelji, odnosno županije ili se pojavljuje novi davatelj, odnosno država. Ako ostaju „stari“ davatelji onda je nedopustivo da u njihovo ime ugovore propisuje ministar resornog ministarstva, a ako će se pojaviti „novi“ onda se postavlja pitanje što će biti sa koncesijama danim do 2030. jer ne mogu egzistirati dva ugovora za istu koncesiju.

U stavku 2. je propisan rok od 50 dana od donošenja Odluke o izmjeni Odluka da se potpiše naprijed spominjani ugovor. Ovaj rok je naknadno izmijenjen na 9 mjeseci.⁹⁷

---

⁹⁷ Odluka o izmjeni Odluke o izmjeni Odluka o koncesiji pomorskog dobra u svrhu gospodarskog korištenja luka posebne namjene – luka nautičkog turizma Pula, Raba, Šimuni, Žut, Skradin, Trogir, Milna, Vrboska, Palmižana i Korčula („Narodne novine“ br. 77/07)

Stavak 3. članka XV Odluke o izmjeni Odluka eksplicitno propisuje da u slučaju da se ne ispune sljedeće obveze:

- dostava građevinske dozvole prema stvarno izvedenom stanju u roku od 12 mjeseci od donošenja Odluke o izmjeni Odluka,
- izrada geodetskih elaborata lučkog područja za luke posebne namjene i dostava istih Povjerenstvu za granice pomorskog dobra nadležne županije i Područnom uredu za katastar radi evidencije pomorskog dobra u roku od 12 mjeseci od donošenja Odluke o izmjeni Odluka,
- dostava tabularne isprave u slučaju pogrešne uknjižbe prava vlasništva ovlaštenika koncesije na nekretninama koje čine pomorsko dobro,
- potpisivanje ugovora o koncesiji iz članka XV stavak 2. u roku od 9 mjeseci od donošenja Odluke o izmjeni Odluka gube se sva prava određena u Odluci o izmjeni Odluka.

Rok za ispunjenje obveza je istekao 25. siječnja 2008. Na potezu je pravna država ili će Vlada RH riskirati gubitak vjerodostojnosti, čime će i sve druge odluke Vlade RH izgubiti na svojoj težini i ozbiljnosti.

4. 1. 10. Odnos izvršne vlasti i regionalne samouprave

U Republici Hrvatskoj postoji dioba vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudsku. Lokalna samouprava je moglo bi se reći jedna vrsta javne vlasti koja je zamišljena da bude alternativa i neka vrsta korektiva „klasičnim“ vlastima. O tome u članku 3. stavka 1. Europske povelje o lokalnoj samoupravi⁹⁸ stoji:

„Konceptija lokalne samouprave

1. Pod lokalnom samoupravom podrazumijeva se pravo i mogućnost lokalnih jedinica da, u okvirima određenim zakonom, uređuju i upravljaju, uz vlastitu odgovornost i u interesu lokalnog pučanstva, bitnim dijelom javnih poslova.“

Osim u Europskoj povelji o lokalnoj samoupravi lokalna samouprava je regulirana i Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.⁹⁹

Za naš članak bitno je napomenuti da u Republici Hrvatskoj postoji samo jedna vrsta vlasništva i da su država i sva druga tijela javne vlasti izjednačena u tom pogledu između sebe i sa svim drugim fizičkim osobama. Tako članak 35. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima¹⁰⁰ glasi:

„(1) Republika Hrvatska i druge pravne osobe javnoga prava koje su nositelji prava vlasništva imaju kao vlasnici u pravnim odnosima jednak položaj kao i privatni vlasnici, ako zakonom nije što drugo određeno.“

---

⁹⁸ Europska povelja o lokalnoj samoupravi („Narodne novine - Međunarodni ugovori“, br. 14/97)

⁹⁹ Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi („Narodne novine“ br. 33/2001., 60/2001. - vjerodostojno tumačenje članka 31. stavka 1., članka 46. stavka 1. i 2., članka 53. stavka 4. i članka 90. stavka 1. i 129/2005.)

¹⁰⁰ Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“ br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06 i 141/06)

(2) *Stvarima u vlasništvu Republike Hrvatske raspolaže, upravlja i koristi se Vlada Republike Hrvatske ili od nje ovlašteno tijelo ako posebnim zakonom nije drukčije određeno. Stvarima u vlasništvu jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave raspolaže, upravlja i koristi se njezino poglavarstvo, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno.*

(3) *Namjenu stvari u vlasništvu Republike Hrvatske određuje zakon ili državno tijelo koje je za to nadležno na temelju zakona.*

(4) *Svatko ima pravo stvarima u vlasništvu Republike Hrvatske koje su namijenjene za uporabu svih (javna dobra u općoj uporabi) služiti se na način koji je radi ostvarenja te namjene odredilo tijelo ili ustanova kojoj su dane na upravljanje, odnosno tijelo nadležno za određivanje namjene, koje njima neposredno upravlja. Ako nije što posebno propisano zakonom, na javna dobra u općoj uporabi na odgovarajući se način primjenjuju pravila koja vrijede za opća dobra.*

(5) *Stvari u vlasništvu Republike Hrvatske koje su namijenjene neposrednom izvršavanju prava i dužnosti Republike Hrvatske, njezinih tijela i ustanova (javna dobra u javnoj uporabi) rabe u skladu s tom namjenom ona tijela i ustanove kojima ih je dalo na upravljanje tijelo nadležno za određivanje namjene, ako ih to tijelo nije zadržalo u svojoj neposrednoj uporabi.*

(6) *Pravo vlasništva na stvarima u vlasništvu Republike Hrvatske koje nisu namijenjene za opću ni za javnu uporabu izvršava tijelo nadležno za određivanje namjene, ako to nije povjerilo kojem drugom tijelu, ustanovi ili osobi, a čisti prihod od tih stvari prihod je državnoga proračuna.*

(7) *Tko god odlučuje o općim dobrima ili o stvarima u vlasništvu Republike Hrvatske, ili njima upravlja, dužan je postupati kao dobar domaćin i odgovara za to.*

(8) *Na pravo vlasništva jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave na odgovarajući će se način primjenjivati pravila o vlasništvu Republike Hrvatske, ako nije što drugo određeno zakonom, niti proizlazi iz naravi tih osoba. Isto vrijedi i za pravo vlasništva ustanova, te s njima izjednačenih pravnih osoba. „*

Dakle kada se država pojavljuje u pravnom prometu ne kao tijelo javne vlasti, nego kao subjekt u pravnom prometu ona je potpuno ravnopravna sa svim drugim subjektima i ne bi smjela ni na koji način zloupotrebljavati svoj položaj „vrhovne javne vlasti“.

5. POSLJEDICE IZMJENE

Odluka o izmjeni Odluke o izmjeni odluka o koncesiji pomorskog dobra u svrhu gospodarskog korištenja luka posebne namjene – luka nautičkog turizma Pula, Rab, Šimuni, Žut, Skradin, Trogir, Milna, Vrboska, Palmižana i Korčula¹⁰¹ ima dalekosežne konzekvence u imovinsko-pravnom smislu za puno subjekata.

U dnevnim novinama¹⁰² je objavljena vijest da će ACI održati Glavnu skupštinu Društva 16. listopada 2007. Na toj skupštini će Ministarstvo financija uložiti svoje potraživanje prema Društvu s osnova zateznih kamata obračunatih na koncesijske naknade za razdoblje 1998. – 2000. Postavlja se pitanje jeli to uopće prihod državnog proračuna, odnosno RH, odnosno jeli u tom periodu zatezna kamata pripadala državi ili nekom drugom subjektu? U navedenom članku iznosi se tvrdnja da je o ulasku „državnih potraživanja“ (sic!) u temeljni kapital ACI-ja odlučeno još sredinom svibnja mjeseca 2007. godine i da ono iznose 1.760.000 kuna. Opraštanjem zateznih kamata na koncesijsku naknadu (koju nije odredila država) temeljni kapital će se povećati na tek nešto manje od 400.000.000 kuna, a ulagač Republika Hrvatska stječe ukupno 491 novu dionicu Društva i to redovne dionice na ime, nove serije C, svake u nominalnom iznosu od 3.600 kuna.

Ako ostavimo po strani sam čin opraštanja zateznih kamata jednom mješovitom trgovačkom društvu u kojem su dioničari osim Republike Hrvatske i fizičke osobe, postavlja se pitanje legitimiteta ulaganja tuđeg potraživanja u neku vrstu dokapitalizacije vrlo profitabilne tvrtke.

Nije jasno temeljem kojih kriterija su zatezne kamate oproštene i zbog čega. U najmanju ruku tu može biti dvojbi oko toga kome se tu „išlo na ruku“ i zašto.

Nadalje kako je moguće da Republika Hrvatska preuzme, odnosno oprašta dugovanja koja su bila napravljena prema drugom subjektu, u konkretnom slučaju prema jedinicama regionalne samouprave.

Kada bi smo usvojili ovakav način pravnog promišljanja teoretski bi se moglo dogoditi da bilo koje trgovačko društvo koje je u većinskom vlasništvu države, a prema toj istoj državi ima određena dugovanja po bilo kome osnovu, jednostavno taj dug pretvori dokapitalizacijom u veći udjel države. Postavlja se pitanje tko tu dobiva, a tko gubi? Dobivaju manjinski vlasnici trgovačkog društva, a gube svi građani Republike Hrvatske koji će morati kao porezni obveznici nadoknaditi manjak u državnom proračunu koji na ovakav način nastaje.

---

¹⁰¹ Odluka o izmjeni odluka o koncesiji pomorskog dobra u svrhu gospodarskog korištenja luka posebne namjene – luka nautičkog turizma Pula, Rab, Šimuni, Žut, Skradin, Trogir, Milna, Vrboska, Palmižana i Korčula („Narodne novine“ br. 77/07)

¹⁰² „Država oprašta zatezne kamate ACI-ju“, Novi list od 22. rujna 2007.

6. ZAKLJUČAK

U članku je prikazano poslovanje jednog trgovačkog društva kojemu je osnovna djelatnost vezana uz gospodarsko iskorištavanje pomorskog dobra. Iako su podaci o profitima u tom poslu vrlo kontradiktorni očito se radi o visokoprofitabilnoj gospodarskoj djelatnosti jer se vlasnici tog trgovačkog društva itekako bore za monopoliziranje svog položaja na tržištu. U ovim nastojanjima im na ruku itekako ide država koja svojim podzakonskim aktima u najmanju ruku favorizira to isto trgovačko društvo u kome je većinski vlasnik iako je to suprotno načelima tržišnog natjecanja propisanim u Ustavu Republike Hrvatske.

Za gospodarsko korištenje pomorskog dobra nužno je platiti odgovarajuću koncesijsku naknadu. No, uslijed lavine pravnih propisa koji su se mijenjali u odnosu na tu materiju i zbog možebitnog nesnalaženja pojedinih tijela javne vlasti kao koncedenata, nevjerojatno je, ali istinito da je moguće skoro četvrt stoljeća izvrđavati na razne načine plaćanje adekvatne koncesijske naknade i to bez ikakvih pravnih posljedica. Trgovačko društvo kojem je država većinski vlasnik svjesno računa sa time da je „mezimac vlasti“ i da mu je kao takvom dozvoljeno što drugima nije, a za korist malobrojnih anonimnih osoba koji skrivajući se pod skutom svemoćne države ubiru velike profite koristeći nešto što pripada svim građanima Republike Hrvatske.

Donošenjem cijelog niza manje ili više pravno upitnih odluka, koje su kulminirale donošenjem Odluke o izmjeni odluka o koncesiji pomorskog dobra u svrhu gospodarskog korištenja luka posebne namjene – luka nautičkog turizma Pula, Rab, Šimuni, Žut, Skradin, Trogir, Milna, Vrboska, Palmižana i Korčula, Vlada Republike Hrvatske je po našem mišljenju protupravno dovela do izmjene vlasničke strukture u jednom trgovačkom društvu pri čemu je uzurpirala prava jedinicama lokalne, odnosno regionalne samouprave. Pri tome je povrijedila načela i odredbe većeg broja pravnih propisnika koji su sastavni dio našeg pozitivnog zakonodavstva kao što su Ustav Republike Hrvatske, Europska povelja o lokalnoj samoupravi, Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Zakon o zaštiti tržišnog natjecanja itd.

Ovakvim ponašanjem, a posebice nepoštivanjem rješenja svojih vlastitih tijela (naprijed spominjano Rješenje Lučke kapetanije), kao i odredbi svoje vlastite odluke (stavak 3. članka XV Odluke o izmjeni Odluka) Vlada Republike Hrvatske dovodi se u situaciju da postaje nevjerodostojna u provođenju svojih proklamiranih stavova, a posebice u namjerama donošenja svojih odluka. Što to znači generalno za rad javne uprave i za opću pravnu sigurnost u državi ne treba previše objašnjavati i ostaje nam samo za nadati se da je sve skupa plod samo nevjerojatnih koincidencija i pravnoprovedbenih nespretnosti, a da je sve učinjeno iz dobrih namjera, a ne sa nekom namjerno zamagljenom namjerom.

„I put u pakao bio je popločan dobrim namjerama.“

AMENDMENTS TO THE DECISION ON CONCESSION OF MARITIME DEMESNE

In this article, an analysis is made of a decision of the Republic of Croatia which is, according to the author's opinion, legally unfounded. Namely, it is based on erroneous premises about the authority of the state in the process of the concession of ports for particular purposes, which belong to the category of ports of interest to the Republic of Croatia, according to the criterion of the number of ports in the system. This criterion for declaring a port for a particular purpose was introduced by a decision of the Republic of Croatia which was reached exclusively for the reason that a single subject, that is, a corporation be placed in a special business regime. This was done because the state is the majority shareholder of that corporation. Thereby, the principles of market competition prescribed in the Constitution of the Republic of Croatia were almost certainly destroyed. The most important implication of such a decision is its interference with ownership relations in the very company itself in which the debts of that corporation made on the basis of non-payment of concession fees to the other grantor are transformed into a proprietary share of the state. This, according to the author's opinion, is illegal and unlawful.

Key words: *ACI, maritime demesne, ports for particular purposes, ports in the system, decision, concession, increasing capital stock*